

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

KATEDRA ANGLISTIKY

Využití interaktivní tabule při hodinách angličtiny

na 2. stupni ZŠ

Using the Interactive Whiteboard in English Language Classes at
Middle School Level

Diplomová práce

České Budějovice 2011

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Lucie Betáková, MA, Ph.D.

Vypracovala:

Hana Kovářová

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 18. dubna 2011

.....

Děkuji paní doc. PhDr. Lucii Betákové, MA, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a ochotu při zpracovávání této diplomové práce.

Dále děkuji ZŠ Hradecká v Telči, vyučujícím anglického jazyka a žákům za trpělivost a poskytnutí zázemí pro vykonání výzkumu.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zaměřuje na využití interaktivní tabule při hodinách angličtiny na 2. stupni ZŠ. V teoretické části se zaměřím na popis interaktivní tabule, rozvoj a popis jednotlivých řečových dovedností (poslech, mluvení, čtení, psaní) a jazykových prostředků (gramatika, výslovnost). V praktické části se budu věnovat přípravě několika hodin. Z pozorování, jak dané hodiny proběhly, z rozhovoru s učiteli a z dotazníkového šetření mezi žáky stanovím závěr, pro výuku kterých konkrétních jazykových prostředků a řečových dovedností je dobré interaktivní tabuli využívat.

ABSTRACT

This diploma thesis is focused on using the interactive whiteboard in English language classes at middle school level. The theoretical part is focused on describing the interactive whiteboard, development and description of particular language skills (listening, speaking, reading, writing) and language subskills (grammar, pronunciation). The practical part deals with a preparation of some English classes. From observation of the classes, from the interviews with teachers and the questionnaire among pupils I will make a conclusion for training which language skills and subskills it is good to use the interactive whiteboard.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 INTERAKTIVNÍ TABULE A JEJÍ VYUŽITÍ	11
2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (RVP) A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (ŠVP)	15
3 ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI	21
3.1 POSLECH	21
3.1.1 Typy poslechu	22
3.1.2 Jak nám pomůže interaktivní tabule při rozvoji poslechu?.....	22
3.2 MLUVENÍ.....	24
3.2.1 Typy mluvních aktivit	24
3.2.2 Opravování chyb při mluvení.....	26
3.3 ČTENÍ.....	27
3.3.1 Typy čtení.....	27
3.3.2 Návčik čtení.....	28
3.3.3 Zásady čtení podle Harmera (1998)	30
3.4 PSANÍ	31
3.4.1 Příklady cvičení na rozvoj psaní	32
3.4.2 Oprava chyb v písemném projevu.....	33
4 JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY	35
4.1 SLOVNÍ ZÁSoba	35
4.2 GRAMATIKA	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
5 ROZHOVOR S UČITELI	42
6 MY LIFE	49
6.1 MONTHS OF THE YEAR – A YEAR IN MY LIFE.....	50
6.1.1 Presentace a cvičení v programu Smart Notebook 10	51
6.1.2 Příprava vyučovacích hodin	57
6.1.3 Zhodnocení průběhu hodin.....	63
6.2 ORDINAL NUMBERS – LET’S HAVE A BIRTHDAY PARTY	64
6.2.1 Presentace a cvičení v programu Smart Notebook 10	65
6.2.2 Příprava vyučovacích hodin	71
6.2.3 Zhodnocení průběhu hodin.....	77

7	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU SE ŽÁKY	80
7.1	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	81
	ZÁVĚR	90
	SUMMARY	92
	BIBLIOGRAFIE.....	95
	PŘÍLOHY	97

ÚVOD

S modernizací doby dochází i k modernizaci výuky, a proto přichází na trh velké množství nových pomůcek a technologických zařízení, která mají za úkol usnadnit a zpříjemnit výuku jak žákům tak učitelům. Jednou z aktuálních pomůcek je interaktivní tabule, která se dnes pomalu stává součástí českých škol a mnozí učitelé ji považují za nezbytnost pro hravou, kreativní a přirozenou výuku. Ve své diplomové práci bych se proto ráda zaměřila na využití interaktivní tabule při hodinách angličtiny na ZŠ. Budu vycházet z RVP a ŠVP dané školy a také z učebnice Project 2, se kterou pracují žáci a učitelé na škole, na které budu provádět výzkum.

Svoji práci rozdělím na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část

V první řadě se budu zabývat popisem interaktivních tabulí a jejich příslušenstvím. Interaktivní tabule je bílá plocha, která reaguje na dotyk prstem nebo speciálním fixem. Tabule je propojena s datovým projektořem, který přenáší obraz z počítače. V souvislosti s interaktivní tabulí nezapomenu zmínit pojem interaktivita, která podle Dostála „umožňuje oboustrannou komunikaci (učící se vs. multimediální učební pomůcka) a student tak má možnost prostřednictvím uživatelského rozhraní aktivně zasahovat do chodu programu a ne jen pasivně percipovat jeho obsah.“ (2009: 19).

Na základě nastudování odborné literatury se zaměřím na popis jednotlivých řečových dovedností a jazykových prostředků. Z myšlenek několika autorů budu poté vycházet při přípravě několika hodin v praktické části, přičemž budu jejich myšlenky aplikovat pro interaktivní tabule. Před přípravou hodin a prezentací v programu Smart Notebook 10 se budu věnovat nastudování RVP a ŠVP dané školy, aby hodiny zcela zapadaly do

plánovaného sylabu anglického jazyka na škole, na které budu provádět výzkum.

Praktická část

Cílem praktické části bude zjistit na základě rozhovoru s učiteli, pozorování průběhu hodin a výsledků z dotazníkového šetření, pro výuku kterých konkrétních řečových dovedností a jazykových prostředků je nejvhodnější využít možnosti interaktivní tabule.

Praktickou část rozdělím na čtyři části. V první části zhodnotím rozhovor s učiteli. Cílem tohoto rozhovoru bude zjistit, jak často a jakým stylem pracují v hodinách anglického jazyka s interaktivní tabulí. Zároveň zjistím okruhy učiva, na které se zaměřím při vypracování svých hodin. Druhá a třetí část bude věnovaná popisu prezentací, detailnímu rozpracování hodin a zhodnocení dosažených výsledků v hodinách, které sama odučím. V poslední části se zaměřím na vyhodnocení dotazníkového šetření mezi žáky, jehož cílem bude zjistit reakci žáků na mnou odučené hodiny, při kterých budeme používat interaktivní tabuli. Tímto dotazníkovým šetřením budu chtít také zjistit, zda je interaktivní tabule vhodnou pomůckou při rozvoji řečových dovedností a jazykových prostředků a zda pomáhá žákům si lépe zapamatovat novou látku.

Připravené hodiny by mohly pomoci vyučujícím anglického jazyka, kteří pracují s učebnicí Project 2.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INTERAKTIVNÍ TABULE A JEJÍ VYUŽITÍ

Interaktivní tabule již není ve světě novinkou. „Tabule byly využívány již v devadesátých letech minulého století, avšak pro většinu vzdělávacích institucí byly cenově nedostupné.“ (Dostál 2009c) V dnešní době se interaktivní tabule stávají nedílnou součástí škol a učitelé si společně se žáky již nedovedou představit výuku bez využití této pomůcky.

S pojmem interaktivní tabule se také velmi často hovoří o interaktivní výuce a o interakci. Samotná interaktivní tabule nám však nezajistí, že bude výuka interaktivní, avšak může nám značně pomoci. Dostál (2009a) hovoří o interakci jako o vzájemném působení, ke kterému může docházet „mezi uživatelem (učitelem nebo žákem) a technickým zařízením (interaktivní tabulí a počítačem), ale taktéž mezi učitelem a žáky, nebo žáky navzájem.“ (2009a: 15) Rivers definuje interakci následovně:

“Students achieve facility in using a language when their attention is focused on conveying and receiving authentic messages (that is, messages that contain information of interest to speaker and listener in a situation of importance to both).“ (1987: 4)

Existuje nepřeberné množství definic, které se snaží popsat interaktivní tabuli a její vlastnosti. Interaktivní tabule je dotyková bílá plocha umístěná na zdi nebo na stojanu, která je propojená s počítačem. Pomocí datového projektoru se přenáší obraz na plochu, kterou můžou žáci ovládat rukou nebo speciálním fixem. Definici výstižně shrnuje Dostál, který tvrdí, že: „Interaktivní tabule je dotykově-senzitivní plocha, prostřednictvím které probíhá vzájemná aktivní komunikace mezi uživatelem a počítačem s cílem zajistit maximální možnou míru názornosti zobrazovaného obsahu.“ (2009a: 11)

V dnešní době nalezneme na trhu dva základní typy interaktivních tabulí:

- 1) První typ tabule označuje Becta (2004) jako “soft board”. Gageová ji definuje jako: “a sensitive board surface, which may mean you can use your finger to write on the board or to change from one program to another.” (2006: 4) Jednou z nejznámějších tabulí s tímto povrchem je SMARTBoard. Tato tabule má výhodu, že si žáci můžou zvolit psaní prstem nebo i speciálním fixem, který však neobsahuje náplň a je určený pouze na tento druh tabule.
- 2) Gageová popisuje druhý typ tabule následovně: “The second main type of IWB has a surface that is not touch sensitive and which needs a special mouse pen.” (2006: 5) Mezi známé tabule s tímto povrchem patří Promethean ACTIVboard nebo Hitachi StarBoard. Becta (2004) používá označení “hard board“.

V praktické části své diplomové práce se zabývám vytvořením hodin pomocí tabule SMARTBoard, se kterou jsem pracovala na ZŠ Hradecká v Telči, proto se budu věnovat i jejímu popisu. Nejdůležitějšími součástmi pro to, aby tabule fungovala, je dotyková obrazovka, počítač nebo notebook, datový projektor a software. Existují dvě varianty projekce a sice přední projekce a zadní projekce. Drtivá většina všech interaktivních tabulí v českých školách je vybavena datovým projektorem, který je umístěný před tabulí. Projektory jsou umístěny buď na stropě nebo na speciálním stojanu, který je spojený s tabulí, a tím se vzdálenost mezi tabulí a projektorem zmenší. Interaktivní tabule se zadní dataprojekcí bývají podstatně dražší a můžou se vyskytnout problémy s montáží na zeď, neboť rozměry tabule jsou poněkud větší. (srov. Dostál 2009a). Tabule jsou přidělovány buď na zdi nebo na mobilním stojanu.

Nedílnou součástí zařízení, která zajistí správné fungování interaktivní tabule a programů, je software. Budu se zabývat programem SMART Notebook 10, který mi byl k dispozici při vykonávání praxe a výzkumu. Program je dodáván výrobcem přímo s interaktivní tabulí. Tento program nám umožní vytvářet a prohlížet cvičení na výuku. V programu je již přednastaveno velké množství šablon, obrázků, interaktivních a multimediálních souborů, motivů a pozadí, díky kterým snadno vytvoříme dokonalá cvičení. Samozřejmě je možné vkládat jakýkoliv vlastní materiál v podobě obrázků, zvuků a prezentací. Opravdu zajímavou součástí softwaru, kterou nesmím zapomenout zmínit, je tzv. *Lesson Activity Toolkit 2.0* ve verzi Smart Notebook 10, kde se nacházejí vyhotovené šablony her a aktivit. Ty si velmi jednoduchým způsobem upravíme, abychom dosáhli procvičování právě probírané látky. Velkou výhodou tohoto softwaru je jeho plná verze v českém jazyce, proto i učitelé ostatních předmětů můžou plně využívat této pomůcky.

Práci s interaktivní tabulí hodnotí každý učitel jinak. Osobně hodnotím práci s interaktivní tabulí velmi kladně, proto souhlasím s výhodami, které uvádí Becta (2004: 7):

- Jednou z těchto výhod je, že práce s tabulí umožňuje využívat internetové zdroje, na kterých je již velké množství vyhotovených prezentací. Zároveň mohou učitelé své vlastní prezentace sdílet s jinými učiteli, čímž šetří čas.
- Učitelé mají možnost uložit nebo vytisknout prezentaci včetně vepsaných poznámek. K takto uloženým prezentacím se mohou kdykoliv vrátit.
- Učitelé i žáci jsou více zaujati, motivováni a vztaženi do problému.
- Žáci mají více příležitostí ke spolupráci a k rozvoji osobních a sociálních dovedností.

- Práce s interaktivní tabulí umožňuje žákům být kreativní. Žáci mohou připravovat prezentace pro své spolužáky.

Becta (2004: 10) dále dodává, že interaktivní tabule nabízí mnoho možností, které přispívají ke zkvalitnění výuky:

- Colour – Díky velké nabídce různých barev máme možnost vytvořit zajímavou a veselou prezentaci, oddělovat témata, barevně odlišit výjimky, atd.
- Annotations on the screen – Učitelé nebo žáci mohou během výuky měnit prezentaci vkládáním poznámek, grafů, obrázků, atd. Pozměněnou prezentaci mohou uložit nebo vytisknout žákům k dalšímu využití.
- Inclusion of sound and video clips – Do prezentací můžeme také vkládat zvuky nebo videoklipy, se kterými můžeme dále pracovat. Video se dá rozdělit na jednotlivé části, z nichž je možné získat obrázky, které poté poslouží k zahájení diskuze o daném tématu.
- Drag and drop – Díky této možnosti mohou žáci přesouvat jednotlivé obrázky, nápisy, aj. z jednoho místa na jiné, přičemž tvoří skupiny, které mají společné rysy. Žáci se nemusí bát tvořit různé skupiny, jelikož ví, že se v případě omylu mohou kdykoliv vrátit. Žáci také mohou všemi objekty otáčet.
- Highlighting specific elements of the whiteboard display – Jednotlivé obrázky, nápisy, text, aj. mohou být na tabuli zvýrazněny. Možnost zvýraznění je výhodná obzvlášť tehdy, chceme-li směřovat pozornost žáka na specifický okruh.

2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (RVP) A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM (ŠVP)

Abych se mohla zabývat rozpracováním několika hodin, při kterých budu využívat interaktivní tabuli, je nutné nastudovat kapitoly týkající se anglického jazyka v Rámcovém a školním vzdělávacím programu a z nich poté vycházet.

Rámcový vzdělávací program (RVP) je rozdělen na několik částí. Já se budu zabývat částí C, která obsahuje kapitolu nazvanou Vzdělávací oblasti. Z této oblasti si vyberu podkapitolu nazvanou Jazyk a jazyková komunikace, pod kterou řadíme vzdělávací obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Obory Cizí jazyk a Další cizí jazyk jsou v RVP (2004: 20, 21) chápány následovně:

Cizí jazyk a další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Vzdělávání v Cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A2, vzdělávání v Další cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Žáci navštěvující druhý stupeň, se kterými budu pracovat a kteří mají angličtinu jako první cizí jazyk, by měli dosáhnout úrovně A2. Tato úroveň znamená, že si žáci osvojí následující dovednosti (2004: 21):

- a) *Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání).*
- b) *Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech.*
- c) *Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.*

Řečové dovednosti jsou v RVP rozděleny do tří skupin:

1) RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (Jeřábek, Tupý 2004: 27)

- i) Mezi receptivní řečové dovednosti řadíme poslech a čtení. Od žáků je tedy očekáváno, že budou plynule a foneticky správně číst. Budou rozumět obsahu jednoduchých textů v učebnici a obsahu autentických materiálů. Přitom je důležité využít vizuální oporu. Dále se budou umět orientovat v textu, přičemž správně vyhledají známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky.
- ii) Žáci jsou schopni porozumět jednoduché konverzaci, přičemž nemusí znát význam každého slova. Musí si umět odvodit pravděpodobný význam nových slov z kontextu.
- iii) Žáci používají dvojjazyčný slovník a umí vyhledat informaci nebo význam slova ve výkladovém slovníku.

2) PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (Jeřábek, Tupý 2004: 27)

- i) Mezi produktivní řečové dovednosti patří mluvení a psaní. Žáci jsou tedy schopni ústně i písemně vyjádřit informace související s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy.

- ii) V písemném projevu dokážou tvořit a obměňovat jednoduché věty a krátké texty.
 - iii) V ústním projevu jsou schopni stručně reprodukovat obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace a zároveň umí vyžádat jednoduchou informaci.
- 3) INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI (Jeřábek, Tupý 2004: 27)
- i) Od žáků se očekává, že se jednoduchým způsobem domluví v běžných každodenních situacích.

RVP dále popisuje v pěti okruzích učivo, které žáci probírají k dosažení požadované úrovně.

- a) V prvním okruhu nazvaným jednoduchá sdělení se jedná o: „oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program“. (2004: 28)
- b) Základní vztahy dělíme na existenciální (Kdo?...), prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký? Který? Jak?...) a kvantitativní (Kolik?...)
- c) Mezi tematické okruhy řadíme: „domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky“. (2004: 27)
- d) slovní zásoba a tvoření slov
- e) gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov

Jelikož jsem prováděla výzkum na ZŠ Hradecká Telč, měla jsem možnost nahlédnout do Školního vzdělávacího programu této školy, který je nazvaný „Zelená pro školu“ a zároveň do vytvořených tematických plánů pro šestý a sedmý ročník. Tematické plány si vytváří začátkem školního roku učitelé sami a plány musí vycházet právě ze ŠVP.

V úvodu ŠVP, v části Anglický jazyk, se pojednává o klíčových kompetencích. Jednotlivé kompetence jsou charakterizovány následovně:

- a) Kompetence k učení – Žáci jsou vedeni k samostatné práci s dvojjazyčnými a výkladovými slovníky.
- b) Kompetence k řešení problémů – Žáci porovnávají shody a odlišnosti mezi různými jazyky – konkrétně mezi anglickým, německým a českým jazykem. Dále jsou jim předkládány konkrétní situace, které musí řešit použitím správné formy anglického jazyka.
- c) Kompetence komunikativní – Žákům je nabízen dostatek možností k porozumění – např. anglické rozhovory, dotazníky. Žáci jsou vedeni k tomu, aby se nebáli používat i nedokonale zvládnutý cizí jazyk.
- d) Kompetence sociální a personální – Žáci si uvědomí společné rysy lidí z různého jazykového prostředí a potřebu vzájemného respektu a pomoci.
- e) Kompetence občanské – Žáci jsou vedeni k tomu, aby pochopili problémy menšinových skupin.
- f) Kompetence pracovní – Důležité je vést žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium a použít v praktickém životě.

ŠVP je zpracován do tabulky, která obsahuje čtyři sloupce.

V prvním sloupci se popisují očekávané výstupy – stejně jako v RVP. Bohužel zde ale nejsou jasně rozděleny receptivní, produktivní a interaktivní dovednosti, a proto je tento sloupec méně přehledný.

Druhý sloupec obsahuje veškeré učivo, které si musí žák osvojit. Tento sloupec bych přirovnala k okruhům, které jsou popsány v RVP: jednoduchá sdělení, základní vztahy, slovní zásoba a tvoření slov, gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov.

Třetí sloupec uvádí ročník. Velmi mě překvapilo, že je ŠVP této školy zpracovaný pro šestý a sedmý ročník zároveň. Každá třída pracuje s jiným dílem učebnice a každá se zaměřuje na jiné tematické okruhy.

Ve čtvrtém sloupci jsou uvedena průřezová témata. Ta se týkají „aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání“. (Jeřábek, Tupý 2004: 90) Do průřezových témat patří: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova. „Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání.“ (2004: 90) Všechna průřezová témata se nemusí objevit v průběhu jednoho ročníku. Důležité je, aby byla zastoupena v průběhu základního vzdělávání a proto „je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat.“ (Jeřábek, Tupý 2004: 90) Pro šestý a sedmý ročník jsou v ŠVP zahrnuta tato průřezová témata: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Osobnostní a sociální výchova, Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Výchova demokratického občana.

ŠVP bohužel neobsahuje žádné informace ohledně práce na interaktivní tabuli. Tabule byla do této školy pořízena minulý rok a ŠVP zůstal

neaktualizován. Někteří učitelé však práci na interaktivní tabuli zahrnují do svých tematických plánů, a aby byl dodržen plánovaný syllabus anglického jazyka, zaměřím se v praktické části na vypracování příprav jednotlivých hodin na interaktivní tabuli, přičemž budu vycházet z okruhů učiva i požadovaných řečových dovedností či kompetencí.

3 ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Řečové dovednosti jsou společně s jazykovými prostředky základem učení se cizímu jazyku. Řečové dovednosti rozdělujeme do dvou skupin a sice:

- receptivní řečové dovednosti (poslech, čtení)
- produktivní řečové dovednosti (mluvení, psaní)

I když se může na první pohled zdát, že řečové dovednosti nelze nijak rozvíjet pomocí interaktivní tabule, opak je pravdou. Interaktivní tabule je pomůcka při výuce a záleží na učiteli, jaký program připraví a které konkrétní řečové dovednosti bude s žáky procvičovat. V následujících podkapitolách se budu detailněji zabývat rozvojem jednotlivých řečových dovedností při výuce pomocí interaktivní tabule.

3.1 Poslech

Jednou z prvních řečových dovedností, která se rozvíjí už od počátku našeho života, je poslech. Hayesová tvrdí, že: „Dokonce i nejmenší děti nějak reagují na lidi kolem sebe: jakmile zaslechnou známý hlas, usmějí se nebo se zklidní; zblízka si prohlížíjí lidský obličej; když slyší lidský hlas, otočí se za ním atd.“ (2003: 56) Proto se řadí poslech s porozuměním mezi základní řečové dovednosti a Kollmannová ho chápe jako „činnost, která nám pomáhá k dorozumění a získávání nových fakt a znalostí.“ (2003: 55) Je tedy nutné rozvíjet poslech od samého počátku výuky.

Interaktivní tabule jsou vybaveny reproduktory a díky propojení tabule s počítačem je možné žákům pustit kvalitní poslechové cvičení. Zároveň nám interaktivní tabule může být nápomocná při přípravě žáků na poslech (*pre-reading activities*) a zároveň při kontrole porozumění (*post-reading activities*) a to díky možnosti vytvoření několika cvičení v programu, který je dodáván s interaktivními tabulemi.

3.1.1 Typy poslechu

Harmer (1983) rozlišuje dva typy poslechu, a sice:

1. Extensive listening (extenzivní poslech)

Tento typ poslechu je velmi oblíbený. Harmer (1983) uvádí, že: “Extensive listening will usually take place outside the classroom: in the students’ home, car or on personal MP3 players...” (1983: 303). Žáci často poslouchají namluvené knihy nebo rozhlas, přičemž se učí nejen gramatiku, novou slovní zásobu a výslovnost, ale také porozumění základní myšlenky textu. V dnešní době se setkáváme s mnoha žáky, mezi jejichž koníčky se řadí i hudba. Žáci často projevují zájem o poslech písniček, přičemž se snaží porozumět jejich obsahu. Sami tak zjišťují, že není důležité rozumět každému slovíčku, ale obecné myšlenky. Při práci na interaktivní tabuli je velkou výhodou připojení počítače k internetu, který nám mimo jiné umožní pouštět krátké filmy, videoklipy, písničky aj. Při shlédnutí videoklipu se nemusí žáci bát, že neporozumí celému obsahu, protože video jim v porozumění pomůže.

2. Intensive listening (intenzivní poslech)

Narozdíl od předchozího typu poslechu se zde musí žáci soustředit na detailní informace. Žáci musí např. porozumět otázce: When did you get up yesterday? a zároveň musí rozumět správné odpovědi. Jedná se tedy o poslech, který vyžaduje jak znalost gramatiky, tak slovní zásoby, protože každý gramatický jev a každé slovíčko je pro vyhledání specifických informací důležité.

3.1.2 Jak nám pomůže interaktivní tabule při rozvoji poslechu?

Pokud budeme procvičovat poslech, je nutné, aby předcházely aktivity, které nás na poslech připraví. Právě pro tyto aktivity je velmi vhodné využít interaktivní tabuli. Scrivener (1994) uvádí několik faktorů, které mohou

pomoci žákům při přípravě na poslech. Já zde jeho myšlenky aplikuji pro interaktivní tabuli.

- a) Žáci by si měli vytvořit představu, jaké téma je bude provázet poslechem. Pokud budeme vytvářet prezentaci v programu Smart Notebook 10, nabízí se možnost vložení různých obrázků a nadpisů, při jejichž promítnutí si žáci vytvoří představu o tématu následujícího poslechu. Díky možnosti stažení obrázků z internetu je možné se zaměřit na jakékoliv téma. Na interaktivní tabuli můžeme promítnout postavu, od které vychází několik myšlenkových bublin. Žáci mohou jednotlivě chodit k tabuli a psát do bublin témata, která je při shlédnutí obrázků napadla.
- b) Poslech žákům ulehčí i skutečnost, že budou o daném tématu mít více informací. Žáky můžeme s tématem více seznámit díky vkládání textů, obrázků, videí, internetových odkazů aj. do programu Smart Notebook 10.
- c) Žáci můžou navrhnout řešení různých problémů, které se můžou objevit v poslechu. Návrhy můžou psát na interaktivní tabuli a takto napsané návrhy můžeme uložit a otevřít při další práci s tímto poslechem.
- d) Pokud projdeme s žáky předem neznámá slovíčka či fráze, nebudou potom v textu překvapeni a budou se moct soustředit na zadané úkoly lépe. Vhodným cvičením na interaktivní tabuli by proto bylo např. přiřazování názvů k obrázkům, přiřazování frází k různým situacím, atd.
- e) Poslech by měl být vždy přehrán vícekrát, aby měli žáci dostatek času na vypracování zadaných úkolů. Harmer se proto řídí heslem: "Once will not be enough." (1998: 100). Díky propojení tabule s počítačem

tedy není problém poslech kdykoliv spustit znovu, posunout vpřed nebo vzad, pozastavit, atd.

3.2 Mluvení

Mluvení je jednou z těžších řečových dovedností a dle mých zkušeností je velmi zanedbávané. Ve skupinách, které mají větší počet žáků, je často velmi obtížné dosáhnout toho, aby se každý dostal k možnosti mluvení.

V mluvení se také promítne schopnost správně používat jazykové prostředky a sice: gramatiku, slovní zásobu a výslovnost. Musíme také dbát na správnou intonaci a přízvuk. Co se týče cílů výuky mluvení, Harmer tvrdí: “Speakers of English - especially where it is a second language - will have to be able to speak in a range of different genres and situations...” (1983: 343)

3.2.1 Typy mluvních aktivit

Pokud budeme chtít s žáky procvičovat řečovou dovednost mluvení, tak můžeme vybírat mezi několika typy konverzace. Beneš a kol. (1970) uvádí následující:

Dotazování a informace

Beneš a kol. (1970) tvrdí, že: „schopnost klást otázky a odpovídat na ně je nezbytný základ všeho dorozumívání.“ (1970: 142) Konverzace se neobejde bez kladení otázek a následných odpovědí. Otázky typu: *How are you? What's your name? Where are you from?* se žáci učí lexikálně, a jelikož to jsou jednoduché otázky, tak „odpovědi na tyto otázky musí být plně zautomatizovány.“ (Beneš a kol. 1970: 142)

Harmer (1998) také uvádí možnost přípravy dotazníku při získávání informací a pokládá ji za důležitou a přínosnou, přičemž tvrdí, že: “If the students plan these questionnaires themselves, the activity becomes even more

useful.” (1998: 89) Dotazníky mohou být zpracovány do grafů, které jsou potom prezentovány na interaktivní tabuli. Následné hodnocení dotazníků je vhodnou motivací pro studenty k zahájení diskuze.

Příležitostný (situační) rozhovor

Harmer (1998) se v souvislosti s tímto typem konverzace zmiňuje o tzv. role-play, kdy si žáci musí uvědomit charakter své role v různých situacích a podle toho jednat. Žáci můžou vystupovat například jako hosté na oslavě, zákazníci v obchodě, prodavači, pracovníci na poště aj.

Žáky můžeme motivovat k tomuto typu konverzace tím, že pomocí interaktivní tabule navodíme atmosféru v obchodě. V programu vytvoříme cvičení, kam vložíme různé potraviny, nákupní košík a kalkulačku. Žáci poté ve dvojicích trénují rozhory, přičemž jeden žák je zákazník a druhý prodavač. Zákazník dává potraviny do košíku a prodavač následně sčítá ceny.

Popis a zpráva

Jedná se o projev monologický, který Beneš a kol. definují jako: „delší souvislé projevy jednoho partnera hovoru“ (1970: 141) Žáci by se měli snažit o „zprávu o nějakém ději nebo činnosti, konstatování nebo výklad nějaké skutečnosti atp.“ (1970: 143) Uvádí, že je nesmysl popisovat např. lidské tělo, protože v reálné situaci se zřídka setkají s tím, že by před někým popisovali něco, co každý vidí nebo zná.

Vyprávění

I v tomto případě se jedná o formu monologu. Beneš a kol. (1970) zdůrazňují, že žáci by měli umět vyprávět především své vlastní příběhy a zážitky a nepřevypravovat jiné příběhy, pohádky, atd. Žáci si sami můžou připravit prezentaci k jejich tématu v programu Smart Notebook 10 a zároveň cvičení na porozumění.

Beseda

Při besedě žáci referují o svých zážitcích, zkušenostech, chtějí si navzájem sdělit něco zajímavého a nového a také se snaží přijímat názory těch ostatních.

Diskuze

V tomto typu mluvení se jedná o výměnu názorů, kdy si každý chce svůj názor obhájit. Žáci přitom používají neverbální prostředky – jako např. gestikulaci a také řeč těla, která je nesmírně důležitá. Každý má právo vyjádřit svůj souhlas či nesouhlas s názorem druhého.

Interaktivní tabuli můžeme využít při mluvení jako vizuální stimulus. Na tabuli promítneme obrázek či video, které přiměje žáky k mluvení. Žáci mluví o tom, co dané obrázky znázorňují, o čem si lidé povídají, co si myslí, aj.

3.2.2 Opravování chyb při mluvení

Opravovat chyby je velmi důležité, ovšem nabízí se otázka, kdy a jak je opravovat. Každý učitel preferuje jiný způsob opravy, avšak měli bychom vždy vyhodnotit, v jaké situaci je opravování vhodné. Harmer (1998) uvádí, že pokud student opakuje větu kvůli nacvičení výslovnosti, potom je vhodné chyby opravit ihned. Naopak, pokud jsou studenti nebo žáci zabráněni do konverzace či do diskuze, není na místě chyby opravovat ihned, protože by to mohlo narušit přirozený tok diskuze. Žáci by mohli diskuzi přerušit a z důvodu strachu z chyb by už nemuseli dále pokračovat. V takovém případě si chyby napíšeme a na konci diskuze na ně žáky upozorníme. (srov. Bowen a Marks 2003, Harmer 1998). Harmer (1998) doporučuje napsat chyby na tabuli, aby měl každý možnost rozpoznat chybu a poté ji opravit. Poslední způsob podle Bowena a Markse (2003) je neopravovat chybu vůbec. Takový postup bych preferovala, pokud se jedná pouze o chybu z nepozornosti. Harmer (1998) se

také domnívá, že bychom za chyby neměli kritizovat jednotlivé žáky. Tvrdí, že důležité je mluvit o chybě a přitom nepoukazovat na to, kdo se chyby dopustil.

Interaktivní tabule nám bude velkou pomůckou, pokud budeme chtít, aby žáci sami přišli na chyby, kterých se dopustili. Můžeme připravit cvičení, kdy budou žáci chodit k tabuli opravovat chyby a cvičení poté uložíme, abychom se k němu mohli kdykoliv vrátit a opět na chyby upozornit. Žákům můžeme také tuto prezentaci vytisknout i s vloženými poznámkami.

3.3 Čtení

Dovednost čtení patří k receptivním řečovým dovednostem. Pang, Muaka, Bernhardt a Kamil (2003) definují čtení takto:

“Reading is about understanding written texts. It is a complex activity that involves both perception and thought.“

Zároveň dodávají, že se při čtení kombinují dva procesy, a sice:

- 1) word recognition – rozpoznáváme jednotlivá slova a uvědomujeme si, jaký vztah mají psané symboly s mluvenou formou jazyka
- 2) comprehension – při porozumění si objasňujeme význam a smysl slova, význam vět a také význam celého textu

3.3.1 Typy čtení

Stejně jako u řečové dovednosti poslechu klade Harmer velký důraz na nutnost rozlišení dvou typů čtení: extensive reading a intensive reading. “To get maximum benefit from their reading, students need to be involved in both extensive and intensive reading.“ (1983: 283)

- a) Extensive reading (extenzivní čtení) – Úkolem je rozpoznat hlavní myšlenku a záměr, s jakým byl článek napsán. Neznamená to však, že žáci musí rozumět každému slovu. Pokud narazí na neznámou slovní

zásobu, měl by jim pomoci kontext. Při výběru článku bychom měli klást důraz na záliby žáků a vybírat tak články, které by je zaujaly. Příkladem pro tento typ čtení je např. čtení novin, časopisů, knih a krátkých příběhů.

- b) Intensive reading (intenzivní čtení) – Druhý typ čtení vyžaduje hledání podrobných informací, přičemž se nesoustředíme na hlavní myšlenku, ale na specifické údaje. Jedná se především o čtení kratších textů.

Srivener (1994) používá následující rozdělení:

- a) Skimming - Heslem "Read quickly and get the gist of a passage." (1994: 185) Scrivener vyjadřuje, že se žáci mají v textu orientovat rychle a nepřekládat slovo od slova. Důležité je vyhledat podstatu a hlavní myšlenku článku. Měli bychom proto klást žákům obecné otázky, které je donutí zamyslet se nad významem článku.
- b) Scanning - "fast reading for: specific individual pieces of information (e.g. names, addresses, facts, prices, numbers, dates, etc.)" (Scrivener 1994: 185) Žáci se soustředí na vyhledávání specifických informací a důraz je kladen na rychlou orientaci v textu.

3.3.2 Návik čtení

Beneš a kol. (1970) rozlišují několik druhů náviku čtení.

- a) Tiché čtení – „Tento typ čtení by měl předcházet před čtením nahlas.“ (1970: 166) Pokud se chceme zaměřit na porozumění textu, měli bychom zvolit tiché čtení.
- b) Čtení nahlas – Hlasité čtení je dle mého názoru těžší než čtení tiché, protože žáci musí být schopni jak porozumět textu, tak správně vyslovovat jednotlivá slova a spojovat je ve věty. Žáci můžou číst buď

individuálně (při tomto typu čtení je ale zapojen pouze jeden žák) nebo sborově (žáci čtou společně a všichni jsou zapojeni). Beneš a kol. se domnívají, že „Výcvik v hlasitém čtení má proti tichému čtení tu výhodu, že můžeme přímo kontrolovat jeho kvalitu.“ (1970: 166) Já si ale myslím, že při čtení nahlas kontrolujeme pouze kvalitu výslovnosti, nikoliv porozumění.

- c) Čtení analytické - je takové čtení, při kterém se zabýváme detailním rozbořem textu. Hledáme tedy konkrétní informaci. Analytické čtení je pro nás důležité, pokud se zabýváme textem, který je nad rámec našich jazykových znalostí. (srov. Beneš a kol. 1970) Potom je tedy nutné provést detailní rozbor a překlad. Tento typ čtení je rozhodně obtížnější, a proto by neměl být procvičován na začátku výuky, ale až ke konci, kdy jsou žáci již připraveni.
- d) Čtení kurzorické – Žáci by měli v textu rozpoznat především hlavní myšlenku, hlavní záměry textu a také by měli zjistit záměr autora, z jakých důvodů napsal tento článek a porozumět jeho pocitům. Při nácvičce kurzorického čtení by žáci měli bez překladu porozumět hlavní myšlence. Žákům by měly být pokládány především otázky týkající se nejdůležitějších informací, které vyplynou z textu a jejichž odpovědi nebudou muset příliš dlouho vyhledávat.

I při rozvoji čtení může být interaktivní tabule vhodnou pomůckou, která nám může sloužit ke kontrole porozumění. V případě analytického čtení se nabízí možnost promítnout daný text na tabuli, ale zároveň doporučuji dát každému žákovi jeho vlastní text. Po straně budou uvedeny otázky a žáci mohou odpovědi na otázky podtrhnout barevně na tabuli. Zároveň můžou vyhledanou informaci označit a díky funkci „drag and drop“ ji můžou

přesunout pod otázku, aby bylo zřetelně vidět, že tato informace je správná odpověď.

Text také můžeme rozdělit do jednotlivých odstavců, přičemž žáci budou navrhovat názvy odstavců a následně sestavovat osnovu článku. Touto aktivitou si ověříme, zda žáci porozuměli hlavní myšlence celého textu.

Podle mého názoru není interaktivní tabule vhodná k promítání dlouhého textu. Určitě je vhodnější, aby každý žák měl svůj vlastní text a to hned z několika důvodů: žáci jsou více soustředění, než když vidí text promítnutý pouze na tabuli, někteří žáci mají zrakové problémy, text na tabuli je příliš velký a žáci se v něm hůř orientují.

3.3.3 Zásady čtení podle Harmera (1998)

Harmer (1998) se zmiňuje o několika základních zásadách čtení, na které bychom se měli soustředit při rozvoji této řečové dovednosti:

- a) **Reading is not a passive skill** – Žák musí být v hodině aktivní, aby porozuměl. Čtení nesmí být nudné, a tak k aktivaci žáků poslouží například obrázky promítnuté na interaktivní tabuli, které vysvětlují významy neznámých slov v textu. Do prezentace zároveň můžeme zahrnout různé odkazy doplňující hlavní informace.
- b) **Students need to be engaged with what they are reading.** – Výběr textu by měl především klást důraz na zájmy a věkovou skupinu žáků. Pokud vybereme téma žákům vzdálené, potom nedosáhneme téměř žádného úspěchu. V opačném případě, pokud připravíme text, který bude blízký jejich zálibám, budou žáci projevovat zájem a my se můžeme spolehnout, že je výuka bude bavit.
- c) **Prediction is a major factor in reading.** – Před každým čtením by měla proběhnout aktivita, která žáky připraví na text. Odhadování, o

čem text bude, je považovaná za velmi důležitou část, kdy žáci například díky obrázkům odhadují, k jakému tématu se text vztahuje. Stejně jako obrázky může žákům napovědět nadpis článku nebo fotografie. Pokud na interaktivní tabuli napíšeme nadpis článku, žáci mohou chodit k tabuli a metodou brainstormingu psát, co je k danému tématu napadá. Tuto stránku poté můžeme uložit, vrátit se k ní později a zjistit, zda návrhy žáků byly správné. Díky této aktivitě můžeme u žáků vzbudit větší zájem o text. Zároveň ztratí žáci strach z neznámého textu, protože si vytvořili své představy, předpověděli, co přijde a jsou tak lépe připraveni.

- d) **Match the task to the topic.** – Žáci musí vědět, proč text číst. Nemůžeme je pouze požádat o přečtení textu, oni musí mít jasně daný cíl a úkol, na který se během čtení budou soustředit. Proto bychom ke každém článku měli vymyslet zajímavé úkoly, které by testovaly, zda se žáci v textu dobře orientovali a zda mu porozuměli.
- e) Z každého textu by měl vycházet jistý závěr a ponaučení.

3.4 Psaní

„Psát znamená užívat grafické podoby jazyka k předání jazykové informace.“ (Beneš a kol. 1970: 173) Podle Bowena a Markse (1994) je tato dovednost často označována jako “forgotten skill“.

K tomu, abychom v hodinách správně rozvíjeli dovednost psaní, je také nutná znalost gramatiky, slovní zásoby a pravopisu anglického jazyka. Nesmíme také zapomínat na funkci psaného projevu, od které se musí odvíjet styl psaní. Na rozdíl od dovednosti mluvení je při procvičování psaní výhoda a sice, že můžeme používat velké množství slovníků a také mluvnic. (srov. Beneš a kol. 1970)

3.4.1 Příklady cvičení na rozvoj psaní

Podle Harmera (1998) by měla být jednotlivá cvičení vybraná především vzhledem k věku, zálibám a také k jazykové úrovni žáků. Zároveň dodává, že “In general, however, we will try to get students writing in a number of common everyday styles.” (1998: 80) To zahrnuje např. psaní pohlednic, dopisů a v dnešní době tolik oblíbených e-mailů a zpráv z mobilních telefonů, dále psaní žádosti o místo, články do novin a časopisů, atd. (srov. Harmer 1998).

Tamtéž uvádí autor jako první příklad psaní pohlednice. Tuto aktivitu doporučuje zejména žákům na jazykové úrovni *elementary*. Stejně jako Beneš a kol. (1970) se domnívám, že tato aktivita povzbudí zájem a motivaci žáků. Do této aktivity můžeme zahrnout i psaní pozvánek. Na interaktivní tabuli máme možnost promítnout šablonu pohlednice nebo pozvánky, kterou můžou žáci pomocí prstu nebo speciálních fixů vyplnit.

Dalším příkladem, tentokrát pro žáky na úrovni *intermediate*, je “altering dictations” Učitel žákům diktuje věty, které si žáci musí změnit tak, aby odpovídaly jejich vlastním přednostem a preferencím. (srov. Harmer 1998) Jako příklad uvádí větu: “Human beings do no treat animals well.” Žáci mají čas na přeformulování věty. Můžou se k ní vyjádřit a říct svůj názor. Příkladem odpovědi by mohla být věta: “Human beings must treat animals better because they are living creatures too.” (Harmer 1998: 82) Na konci by měla být evaluace, kdy žáci porovnají své věty mezi sebou a učitel se k nim vyjádří. Žáci můžou své věty také napsat na interaktivní tabuli a navzájem si opravit chyby.

Následujícím příkladem pro rozvoj psaní je vymyšlení příběhu na základě titulku v novinách, resp. titulku zpráv na internetu. Žáky můžeme motivovat zajímavou prezentací puštěnou na interaktivní tabuli, která se bude vztahovat k určitému tématu. Pomocí několika cvičení, např. rozřazování obrázků do skupin se společnými znaky nebo vybírání správného titulku pro

článek, žáky s daným tématem důkladně seznámíme. Žáci mohou také vymyslet vlastní nadpis, který by měl ale být v souladu se zadaným tématem. Pokud nebudou žáci nic namítat, může být článek přečten před ostatními žáky nebo může být vyvěšen na nástěnce. (srov. Harmer 1998) Pokud budou žáci psát článek na počítači, mohou ho pak pomocí flash disku promítnout na interaktivní tabuli a zároveň do něj psát poznámky.

Bowen a Marks (1994) uvádí, že dalším typem cvičení pro rozvoj psaní může *guided writing*. Podle průzkumu Bowena a Markse se k tomuto typu cvičení přiklání většina učitelů. Jedná se např. o správné sestavení promíchaných vět do odstavců. Interaktivní tabule je velmi vhodnou pomůckou pro takové cvičení. Odstavce rozmístíme po celé straně a žáci pomocí funkce „drag and drop“ řadí odstavce za sebe.

Také při kreativním psaní můžeme využít interaktivní tabuli. Žáci mohou buď jednotlivě nebo ve skupinách vymýšlet básničky a psát eseje. Svá díla mohou v krátkých prezentacích představit ostatním v programu SMART Notebook 10 a zároveň vymyslet cvičení.

3.4.2 Oprava chyb v písemném projevu

Pokud dostanou žáci opravený test, kde je mnoho chyb zvýrazněných a opravených červenou barvou, potom souhlasím s Harmerem (1998), že jsou žáci demotivováni a jejich snaha v dalším úkolu bude menší. Scrivener (1994) uvádí několik bodů, kterých bychom se měli při opravování písemného projevu držet:

1. Při opravě bychom měli používat zelenou nebo modrou barvu. Červená barva je velmi agresivní a žáky stresuje.
2. Každý test má mít své hodnocení. Žáci budou předem informováni o stylu hodnocení. Tento způsob budou považovat za objektivní.

3. Pokud žáci udělají v testu chybu, správnou odpověď máme napsat na okraj.
4. Máme se zaměřit pouze na chyby stejného druhu a ty poté podtrhnout. Pokud bude test zaměřen na tvoření minulého času prostého, neměli bychom zvýrazňovat ani hodnotit chyby týkající se např. času budoucího.
5. Na konci každého testu bychom měli napsat poznámku, která by hodnotila práci žáka. Harmer uvádí příklad: “This is a good story, but you must look again at your use of past tenses.” (1998: 84)
6. Po vyhodnocení testů bychom měli vybrat nejčastější chyby a z nich vytvořit nějaké cvičení. To samé cvičení, které žáci dostanou vytištěné, také můžeme promítnout na interaktivní tabuli a žáci můžou chodit chyby postupně opravovat.
7. Vhodné je také prodiskutovat nejčastější chyby, přičemž nepoukazujeme na žáky, kteří se chyb dopustili, ale mluvíme obecně k celé třídě.

Harmer (1998) uvádí ještě jinou možnost a sice, že si učitelé mají vytvořit vlastní seznam zkratk, např: S = syntax, WO = word order,... a pokud narazí v testu na chybu, měli by tuto zkratku napsat na okraj strany. Žáci si uvědomí, v kterém okruhu dělají nejvíce chyb.

4 JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

K jazykovým prostředkům řadíme slovní zásobu, gramatiku, výslovnost a pravopis. Díky těmto čtyřem prostředkům a řečovým dovednostem jsme schopni porozumět a zároveň se dorozumět v cizí řeči. Jelikož se budu zabývat při přípravě a realizaci hodin především prezentací a procvičením slovní zásoby a gramatiky, uvedu zde základní charakteristiku těchto dvou prostředků a zmíním, jakou cestou je vhodné je rozvíjet pomocí práce s interaktivní tabulí.

4.1 Slovní zásoba

Jelikož zkoumám rozvoj řečových dovedností a jazykových prostředků při využití interaktivní tabule, domnívám se, že právě slovní zásoba je jedním z prostředků, které se dají díky názornosti nejlépe prezentovat na interaktivní tabuli. Chtěla bych se tedy zaměřit na prezentaci slovní zásoby. Při výběru, která slovíčka budeme v dané hodině prezentovat, bychom měli podle Thornburyho (2002) brát v úvahu úroveň žáků, také musíme počítat s tím, že některá slova mohou být žákům známá, pouze nepatří do jejich aktivní slovní zásoby a některá nová slova mohou být těžká pro zapamatování, protože vyjadřují něco abstraktního.

Při prezentaci slovní zásoby musíme zvážit, který ze dvou postupů zvolíme. Thornbury (2002) uvádí následující:

- 1) Postupujeme od významu k formě, tzn., že nejdříve ukážeme např. obrázek košile, poté několikrát vyslovíme „a shirt“ a žáci opakují.
- 2) Postupujeme od formy k významu. Nejdříve řekneme „a shirt“, žáci zopakují a až poté jim ukážeme obrázek. Při tomto postupu Thornbury (2002) zdůrazňuje, že je důležité pracovat se slovíčkem v kontextu. Žáci mohou snadněji odvodit význam sami.

Thornbury (2002) zmiňuje možnosti, jak prezentovat novou slovní zásobu. Jednou z možností je překlad. Podle mého názoru je překlad sice rychlé řešení, nicméně pokud přeloží slovo učitel nebo elektronický slovník, odvede práci za žáky a většině z nich bude trvat déle, než si slovíčko převede do své aktivní slovní zásoby. Pokud budeme v hodině využívat metodu překladu, pak je vhodné mít nainstalovaný elektronický slovník v počítači, který je propojený s interaktivní tabulí. Nejen, že výsledek překladu budou všichni vidět, žáci si také můžou pustit správnou výslovnost. Žáci by měli elektronický slovník ovládat sami.

Více se mi zamlouvá předvedení slovní zásoby na skutečných předmětech (realia) nebo obrázkách. Program SMART Notebook 10 obsahuje velké množství nejrůznějších obrázků, které snadno použijeme do naší prezentace. K obrázkům také můžeme vepsat jejich názvy, takže žáci zároveň vidí pravopis. Díky funkcím popsaným v kapitole výše můžou žáci obrázky přesouvat, tvořit skupiny, zvýrazňovat aj. Prezentaci také můžeme uložit. Velmi se mi zamlouvají aktivity *Lesson activity toolkit*, kde najdeme velké množství her. Na zapamatování slovní zásoby je vhodné např. pexeso, kdy na jednu kartičku napíšeme název a na druhou vložíme obrázek. Dále je vhodné využít cvičení *Multiple choice*, kdy žáci podle obrázku vybírají ze čtyř názvů ten správný.

Nové slovíčko je také možné předvést pantomimicky a použít gestikulaci. Vhodné je slovíčko popsat a použít definici, přičemž žáci hádají jeho význam.

4.2 Gramatika

Důležitost gramatiky vnímá každý učitel jinak. Pro někoho představuje gramatika základ cizího jazyka, na kterém můžeme dále stavět a bez kterého se neobejdeme, a jiný ji zase vnímá jako prostředek, díky kterému jsme schopni

vyjádřit své myšlenky. Při prezentaci nové gramatiky bychom si především měli uvědomit dva rozdílné přístupy: deduktivní a induktivní přístup. Thornbury (1999: 29) je definuje následovně:

A deductive approach starts with the presentation of a rule and is followed by examples in which the rule is applied

An inductive approach starts with some examples from which a rule is inferred.

Thornbury (1999) uvádí příklad pro rozlišení těchto dvou přístupů a sice:

- deduktivní přístup: Přijedeme do cizí země a někdo nám sdělí pravidlo, že se při pozdravu škrábou lidé na nose. My toto pravidlo poté aplikujeme. – tzn. nejdříve vysvětlit pravidla tvoření gramatického jevu a poté procvičovat ve cvičení.
- induktivní přístup: Přijedeme do té samé země a sami vyzorujeme, že se lidé při pozdravu škrábou na nose. Poté toto pravidlo aplikujeme, aniž by nás o tom někdo předem zpravil. – tzn. žákům je k dispozici několik příkladů, z nichž sami odvodí pravidlo tvoření gramatického jevu.

Otázkou zůstává, který z těchto dvou přístupů je správný a který by se měl při prezentaci nové gramatiky zvolit. Moderní metodikové, jako např. Thornbury, tvrdí, že: “Induction, or learning through experience, is seen as the ‘natural’ route to learning...” (1999: 49) V dnešní době se proto přikláníme k induktivní metodě, kde si žáci svým přirozeným způsobem sami odvodí pravidla. Žáci tak mohou využít svých dosavadních zkušeností a zážitků.

Ve svých hodinách zvolím taktéž induktivní metodu. V prezentaci je možné novou gramatiku zvýraznit, čímž připoutám žákovu pozornost a on začne sám přemýšlet nad tím, čím se tento jev liší od ostatních. Ve svých hodinách tedy představím novou gramatiku v krátkém článku, poté nechám žáky přemýšlet nad pravidlem tvoření a až v poslední řadě přejdeme k barevnému schématu, které odkryje pravidlo tvoření gramatické struktury.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část je rozdělena do čtyř částí. V první části je rozpracovaný rozhovor s učiteli, jehož cílem bylo zjistit, jak často a jakým stylem pracují v hodinách anglického jazyka s interaktivní tabulí. Druhá a třetí část je zaměřena na přípravu jednotlivých hodin, přičemž jsme společně s učiteli vybírali okruhy témat z učebnice Project 2, na které se zaměřím při vypracování příprav na hodiny. Žáci mají dvě hodiny anglického jazyka za sebou, proto budeme mít dostatek času na projití prezentace a následné procvičení. Čtvrtá část se zabývá výsledky dotazníkového šetření, které bylo uskutečněno mezi žáky, kteří se účastnili mých odučených hodin. Cílem tohoto dotazníku bylo zjistit, jaké aktivity bavily žáky při práci s interaktivní tabulí nejvíce. Na základě výsledků z rozhovoru s učiteli, pozorování jednotlivých hodin a výsledků z dotazníkového šetření stanovím celkový závěr své práce, a sice, pro které řečové dovednosti a jazykové prostředky je nejvhodnější používat interaktivní tabuli.

Jelikož jsou na škole, na které provádím výzkum, interaktivní tabule typu SMART Board, budu všechny hodiny připravovat v programu Smart Notebook 10, který, jak už jsem zmiňovala v kapitole o interaktivních tabulích, obsahuje velké množství obrázků, zvuků, aktivit a her, které se budu snažit využít ve svých přípravách. Hodiny budou zaměřeny na rozvoj jednotlivých řečových dovedností a jazykových prostředků a pomocí interaktivní tabule se budu snažit, aby se žáci zapojili aktivně. Předpokládám, že žáky budou bavit především hry na rozvoj slovní zásoby a také cvičení typu multiple choice, která budou zkoumat především porozumění poslechu.

Každou hodinu zde rozeberu z hlediska přípravy a samotné realizace a závěrem zhodnotím, jak daná hodina proběhla a zda jsem splnila cíl hodiny. Zároveň okomentuji každou aktivitu. Vypracované prezentace v programu Smart Notebook 10 budou k dispozici na příloženém CD.

Předpokládám, že výsledky pozorování průběhu hodin se budou lišit v jednotlivých skupinách a zároveň tak budou různé výsledky v dotazníkovém šetření, protože pouze jedna skupina je zvyklá na pravidelnou práci s interaktivní tabulí. Proto se již předem domnívám, že žáci, kteří téměř vůbec nepracují s interaktivní tabulí a nemají tak žádnou zkušenost, budou více motivováni k práci a více nadšeni z těchto hodin.

5 ROZHOVOR S UČITELI

Cílem rozhovoru s učiteli bylo zjistit, jak často a jakým stylem pracují v hodinách anglického jazyka s interaktivní tabulí, jak velké mají zkušenosti s touto pomůckou a zároveň zjistit učivo, na které se budu zaměřovat při přípravě svých hodin.

Na základní škole, na které provádím výzkum, působí na druhém stupni celkem čtyři učitelé anglického jazyka, z nichž pouze jeden má vystudovaný obor Učitelství anglického jazyka pro druhý stupeň ZŠ. Všichni učitelé studovali na pedagogické fakultě. Pro větší přehlednost popíšu jejich věk, aprobaci a dobu praxe v tabulce.

	Věk a pohlaví	Aprobace	Studium nebo kurz anglického jazyka	Délka praxe ve výuce anglického jazyka
Učitel A	26 žena	Učitelství anglického a německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ	Studium AJ na VŠ	3 roky
Učitel B	30 muž	Učitelství pro 1. stupeň	Vzdělávací program MŠMT ČR MEJA. Rozvojový program metodické a jazykové přípravy pro učitele 1. stupně ZŠ	5 let
Učitel C	38 žena	Učitelství fyziky a chemie pro 2. stupeň ZŠ	Žádný kurz ani studium, pouze dvouletý pobyt ve Velké Británii	4 roky
Učitel D	53 muž	Učitelství dějepisu pro 2. stupeň ZŠ	Kurz - Brána jazyků otevřená	1 rok

Učitelům jsem položila několik otázek, které se týkají práce s interaktivní tabulí. Jejich výpovědi jsem s jejich svolením nahrávala na diktafon a postupně je zde všechny uvedu.

Otázka č. 1- Kolik interaktivních tabulí máte k dispozici na této škole?

První otázka se týkala počtu interaktivních tabulí na škole. Jelikož se v této odpovědi učitelé nelišili, nebudu rozepisovat jednotlivé výpovědi. Dozvěděla jsem se, že do konce prosince roku 2010 byla k dispozici druhému stupni pouze jedna interaktivní tabule, která byla ještě ke všemu umístěná nevhodně v počítačové učebně. Bylo tedy velmi obtížné se s žáky do této učebny dostat, protože počítačová učebna sloužila především pro hodiny informatiky. Navíc zde bylo nevhodné rozmístění lavic a na každé lavici byl monitor, který znemožnil žákům dobře sledovat tabuli. Díky tomu, že se žáci dostali do této učebny sporadicky, vnímali práci s interaktivní tabulí jako velmi vzácnou a učitelé je tak odměňovali a motivovali. Od ledna roku 2011 přibily na škole nově tři interaktivní tabule, proto mají žáci větší možnost s touto pomůckou pracovat.

Otázka č. 2 – Jak velkou zkušenost máte s prací na interaktivní tabuli?

Učitel A – „Protože jsem ukončila vzdělání nedávno, konkrétně před dvěma lety, tak už v té době u nás na fakultě probíhaly semináře, které se zabývaly interaktivními tabulemi. Na jeden takový jsem chodila a zpětně ho hodnotím velmi kladně, protože nás tam naučili pracovat s programem, který umožňuje vytvářet velké množství cvičení pro děti. Zároveň jsme se naučili tabuli ovládat.“

Učitel B – „Na škole jsme bohužel neměli žádnou možnost navštěvovat nějaký kurz, ale jelikož mě velmi baví připravovat pro děti materiál na

počítačích, rozhodl jsem se zúčastnit se kurzu. Bylo to dobré v tom, že jsem si osahal tabuli, tak trochu jsem se seznámil s programem, ale stejně jsem musel potom sám prozkoumat všechny ostatní možnosti, které program nabízí. Dnes pracuji s dětmi na tabuli velmi často, proto si myslím, že moje zkušenost s ní je docela velká.“

Učitel C – „Za nás nic takového neexistovalo, ale protože se o tabulích hodně začalo povídat a do školy chodily stále nabídky na kurzy, tak jsem se přihlásila, ale bylo to hlavně kvůli výuce fyziky. Občas připravím nějakou hodinu, ale většinou si pomůžu a vytvořenou prezentaci stáhnu z internetu.“

Učitel D – „Nedávno jsem teprve zjistil, že interaktivní tabule není jen promítací plocha. V hodinách ji téměř nepoužívám, jen když si žáci připraví nějakou prezentaci sami.“

Zkušenosti učitelů s interaktivní tabulí jsou úměrné jejich věku. Mladí učitelé, kteří jsou zaujati novinkami a chtějí je zavést i do svých hodiny, jsou ochotni prostudovat všechny možnosti, které nabízí programy k interaktivním tabulím. Naopak starší učitelé jsou zvyklí na svůj styl výuky a nejsou ochotni zavádět moderní pomůcky do výuky. Proto budu brát na zřetel, že žáci pracující ve skupinách s učiteli, kteří mají s tabulemi více zkušeností, nebudou mými hodinami natolik zaujati jako žáci z ostatních skupin, kteří pracují s tabulí zřídkakdy.

Otázka č. 3 – Za jakým účelem používáte v hodinách AJ interaktivní tabuli?

Učitel A – „Tabule mi dokáže ulehčit práci, co se týče názornosti. Nemusím shánět tolik nakopírovaných obrázků, jednoduše je buď stáhnu z internetu nebo je vložím do prezentace z té galerie, kterou nabízí program. Zároveň tato práce žáky baví, takže je spokojenost na obou stranách.“

Učitel B – „Myslím si, že si žáci lépe zapamatují novou látku. Nejen, že ji můžu znázornit (myslím tím obrázky, barvy, zvuky, ...), ale potom je tam tolik možností na zábavné procvičování, a to se mi moc líbí.“

Učitel C – „Jde mi hlavně o zpestření výuky pro žáky. Pokud pracujeme s tabulí, baví je to a tím si zřejmě zapamatují látku lépe.“

Učitel D – „Moc toho s tou tabulí neumím, proto vždy zapnu ten hlavní program a žáky velmi baví psát různá cvičení prstem. Takže asi kvůli tomu, aby se žáci trochu zabavili. Nebo si občas sami připraví nějaké cvičení, to je baví moc.“

Podle mého názoru mají učitelé pravdu, že interaktivní tabule přináší velké množství obrázků a barev a díky tomu je nová látka názorná a žáci si ji lépe zapamatují. Proto budu své hodiny koncipovat tak, aby splnily nejen velkou míru názornosti, ale aby žáky také bavily a byly pro ně motivací, proč se učit anglický jazyk.

Otázka č. 4 – Na rozvoj které řečové dovednosti se nejvíce zaměřujete při přípravě hodin na interaktivní tabuli? (pozn.: učitelům C, D jsem musela nejdříve vysvětlit, jaké jsou řečové dovednosti)

Učitel A – „V podstatě převládají cvičení, při kterých se snažím žáky připravit na čtení nebo poslech a následně cvičení na kontrolu porozumění. Ale potom se o tom snažíme konverzovat, takže tak trochu i mluvení, ale to nám vlastně pouze vyplyne z těch cvičení na čtení a poslech.“

Učitel B – „Tabuli asi využívám nejvíce na rozvoj poslechu. Líbí se mi, že má reproduktory, které jsou opravdu kvalitní, takže můžu žákům pouštět i video. Následně pak řešíme různá cvičení, která samozřejmě připravím na interaktivní tabuli, zda poslechu dobře porozuměli.“

Učitel C – „Často pouštíme poslechy, ale jinak žáci hodně pracují ve skupinách a mají povídat o obrázcích, co vidí na tabuli.“

Učitel D – „Když pouštíme video, tak potom kontrolujeme, jak mu žáci porozuměli. No a potom jak jsem už povídal, když si žáci píšou prstem na tabuli.“

Učitelé se tedy shodli, že nejčastěji využívají tabuli pro rozvoj poslechu. Bohužel ale pouze dva z nich připravují cvičení, která žáky na poslech připraví a která kontrolují porozumění. Taková cvičení jsou vhodná i pro přípravu na porozumění čtení. Při čtení je však nevhodné promítat text na tabuli a to hned z několika důvodů: žáci se hůř soustředí, někteří žáci mají oční vadu aj. Vhodným řešením je tedy dát text každému žákovi zvlášť. Já se pokusím každou svou hodinu zaměřit na rozvoj jedné řečové dovednosti a na základě výsledků z rozhovoru s učiteli, z dotazníku pro žáky a pozorování, jak dané hodiny proběhly, stanovím, pro výuku kterých řečových dovedností je nejvhodnější interaktivní tabuli využívat.

Otázka č. 5 – Pro prezentaci kterého jazykového prostředku nejvíce používáte interaktivní tabuli? (pozn.: učitelům C, D jsem musela nejdříve vysvětlit, jaké jsou jazykové prostředky)

Učitel A – „Jednoznačně pro prezentaci a následné procvičení nové slovní zásoby.“

Učitel B - „Slovíčka a gramatika.“

Učitel C – „Asi slovní zásobu.“

Učitel D – „Nad tím jsem nepřemýšlel.“

Většina učitelů se shodla, že nejvíce používají interaktivní tabuli pro prezentaci a pro procvičení nové slovní zásoby. Já souhlasím, že je tabule pro

tento jazykový prostředek velmi vhodná, nicméně se pokusím dokázat, že i pro osvojení si nové gramatiky je na místě připravit několik hodin a cvičení na interaktivní tabuli.

Otázka č. 6 – Mluvíte v hodinách anglicky, česky nebo kombinujete oba jazyky?

Abych mohla vytvořit přípravy na hodiny a žáci nebyli zaskočení mým stylem výuky, nejen že jsem docházela do jejich hodin a pozorovala jejich výkony, také jsem se soustředila na to, zda učitelé používají anglický jazyk.

Učitel A – „Snažím se více mluvit anglicky, ale pokud zadávám úkoly, používám oba jazyky, abych si byla jistá, že mi žáci rozumí a že ví, co po nich chci.“

Učitel B – „Kombinuji oba jazyky, ale často používám stejné fráze, které už žáci znají, takže ty samozřejmě nepřekládám a říkám je pouze v angličtině. Například: Open your books, Pick up the pen, Come to the blackboard,...“

Učitel C – „Snažím se používat oba jazyky, ale více sklouzávám do češtiny.“

Učitel D – „Takové ty jednoduché fráze říkám pouze anglicky, ale přiznám se, že více mluvíme česky.“

Zjistila jsem, že většinou učitelé kombinují anglický a český jazyk, proto i ve svých hodinách budu používat oba jazyky, abych neovlivnila výzkum tím, že mi žáci nebudou rozumět a budou nervózní.

Otázka č. 7 – Využíváte možnost vkládání internetových odkazů do prezentací na interaktivní tabuli?

Učitel A – „Ano, internet děti baví a je tam k dispozici hodně cvičení.“

Učitel B – „Odkazy tam nevkládám, ale internet používáme kvůli velkému množství cvičení.“

Učitel C – „Tuto možnost neznám, takže nevyužívám.“

Učitel D – „Ne.“

I přesto, že mají všechny počítače na této škole připojení k internetu, neznají učitelé tuto možnost. Já se proto pokusím využít této možnosti, protože v dnešní době je internet velmi oblíbený a pouze tím, že budou mít žáci možnost vyplnit cvičení na internetu, se zvýší jejich motivace.

Žáci šestého ročníku jsou rozděleni do dvou skupin po dvaceti žácích a žáci sedmého ročníku jsou rozděleni do tří skupin. Dvě skupiny mají sedmnáct žáků, ve třetí skupině jich je osmnáct. Žáci obou ročníků jsou téměř na stejné úrovni, proto budu moci odučit hodiny nejdříve v sedmém a po měsíci v šestém ročníku. Učitelé vychází z učebnice Project 2 a na základě domluvy se budu zabývat vytvořením hodin, které budou vycházet z první lekce této učebnice. Hodiny odučím ve čtyřech skupinách, tj. ve dvou skupinách sedmého a ve dvou skupinách šestého ročníku. Jelikož mají žáci dvě vyučovací hodiny anglického jazyka hned po sobě, nebudeme tolik omezeni časem. Poté dostanou žáci na vyplnění dotazník, který bude zkoumat, co se jim z hodin nejvíce líbilo a co si z nich odnesli. Celkem vyplní dotazník 75 respondentů.

Při rozboru dotazníku se žáky se budu soustředit na výsledky každé skupiny zvlášť. Podle mého názoru se vyskytnou u některých otázek rozdíly v odpovědích především mezi skupinami, ve kterých vyučují učitelé A a D a to z toho důvodu, že žáci ze skupiny učitele D nejsou na tuto práci zvyklí.

6 MY LIFE

„*My life*“ je název pro první lekci v učebnici Project 2. Podle celoročního plánu, do kterého jsem měla možnost nahlédnout a který byl vypracován učiteli anglického jazyka pro rok 2010/2011, je tato lekce určená žákům šestých a sedmých ročníků.

Žáci šestých ročníků jsou rozděleni do dvou skupin celkem po 20 žácích. Žáci sedmých ročníků jsou rozděleni do tří skupin, z nichž dvě skupiny mají 17 a jedna skupina 18 žáků. Předtím, než jsem začala vyučovat, jsem pravidelně docházela na každou vyučovací hodinu anglického jazyka, abych poznala žáky, jejich povahu a záliby. Zároveň jsem docházela do jejich hodin proto, aby si na mě žáci zvykli, a aby mé hodiny nebyly ovlivněny tím, že se žáci stydí a neznají mě.

Celá první lekce je rozdělena do čtyř podkapitol A, B, C, D a na konci lekce je podkapitola nazvaná *Your Project*. Žáci tak mají shrnout a udělat evaluaci toho, co je celá lekce naučila. V tomto případě se jedná o vyhotovení nějakého časopisu. Žáci tak musí např. shromáždit materiály, udělat dialogy, vyhotovit plakáty a zároveň použijí novou slovní zásobu i gramatiku. Celá lekce nese název *My life*. Z této lekce se soustředím na podkapitoly B, C. Každá podkapitola obsahuje cvičení na rozvoj všech řečových dovedností (poslech, mluvení, čtení a psaní), ale psaní je zastoupeno v menší míře. Začátkem každé podkapitoly se nachází cvičení na čtení a poslech, závěrem nalezneme cvičení na mluvení. V lekcích je použita nová slovní zásoba, kterou žáci můžou najít seřazenou v pracovních sešitech v oddílu *Wordlist*.

6.1 Months of the year – A year in my life

Jedním z cílů těchto hodin je naučit žáky aktivně používat názvy měsíců v roce. Žáci se s touto látkou seznámili již předchozí hodinu a zároveň si pamatují názvy některých měsíců proto, že vyučující používají a píšou datum na tabuli. Mohli si tak částečně zapamatovat alespoň některé názvy měsíců, a proto tato látka nebude úplnou novinkou. Žáci se také naučí říct a použít, který měsíc mají rádi. Zároveň si uvědomí, že děti ve Spojeném království mají prázdniny v jiných intervalech, než děti v Česku.

Tyto hodiny jsem zaměřila na rozvoj poslechu a mluvení. V prezentaci jsem připravila dvě aktivity týkající se přípravy na poslech. Samotný poslech budou použít žáci kliknutím na notičku na interaktivní tabuli. Poslech je rozložený do čtyř stran, každá obsahuje povídání o třech měsících. V teoretické části zmiňuji dva druhy poslechu. Jelikož mají žáci k dispozici poslech o každém měsíci zvlášť, soustředí se na intenzivní poslech, tedy na vyhledávání detailních informací. Následují aktivity na kontrolu porozumění, přičemž využívám možnosti *Lesson activity toolkit*, kde je nabídka šablon s hrami. Když mají žáci dostatečné povědomí o tom, co se dá v jakých měsících dělat, přecházíme v druhé hodině na rozvoj mluvení. Žáci nejdříve pracují ve dvojicích, kdy formou monologu zpravují ostatní a poté přejdeme k diskusi, kdy si bude každý obhajovat své názory.

Zároveň se soustředím na osvojení si slovní zásoby týkající se měsíců v roce. Při prezentaci slovní zásoby uplatňuji postup od významu k formě. Žáci mají tedy možnost vidět obrázek měsíce a až poté i jeho grafickou a zvukovou podobu, přičemž několikrát zopakují jeho název.

Jelikož není možné, aby interaktivní tabuli ovládalo více žáků současně, je nutné nachystat k některým aktivitám pracovní listy, aby se zapojili všichni. Tyto pracovní listy je možné vytisknout z připravené prezentace na interaktivní

tabuli. Pracovní listy jsou také k dispozici v přílohách této diplomové práce. Do příloh jsem zároveň umístila i transkripty mluvených textů na poslech.

6.1.1 Prezentace a cvičení v programu Smart Notebook 10

Strana č. 1

První strana je úvodní a je na ní zobrazeno téma celé prezentace. Jelikož jsou tématem měsíce v roce, obsahuje tato strana znaky čtyř ročních období. Je tam tedy slunce (symbol letních měsíců), květina (symbol jarních měsíců), sněhulák (symbol zimních měsíců) a listí (symbol podzimních měsíců).

Strana č. 2, 3, 4

Tyto tři strany jsou motivací pro žáky, proč by měli znát názvy všech měsíců. Na straně č. 2 jsem uvedla téma Svatého Valentýna, který je mezi mladými lidmi velmi oblíbený. Většina z nich tedy ví, že se Den Svatého Valentýna slaví v únoru. Pro jistotu jsem do obrázku začlenila i datum číslovkou, tedy 14. 2., abych si byla opravdu jistá, že žáci pochopí, že February znamená únor. Strana č. 3 obsahuje obrázky týkající se letních prázdnin. Všichni žáci mají rádi prázdniny a všichni ví, že červenec a srpen jsou měsíce prázdnin. Proto si můžeme být jistí, že věta *Holidays are in July and August.* bude každému žákovi jasná a žák bude vědět, o kterých měsících se bavíme. Na straně č. 4 je použito několik obrázků, které mají společné téma Halloween. Žáci již o této tradici slyšeli v předešlých hodinách. Na tuto stranu jsem pro jistotu umístila malý kalendář pro případ, že by žáci nevěděli, v jakém měsíci se slaví Halloween. Nechtěla jsem ale použít český výraz pro název měsíce, proto jsem nahradila slovo v kalendáři číslovkou.

Strana č. 5

Tato strana má podobný charakter jako strany předešlé, tzn. motivaci žáků. Tématem této strany jsou Vánoce. Téma jsem zvolila z toho důvodu, že

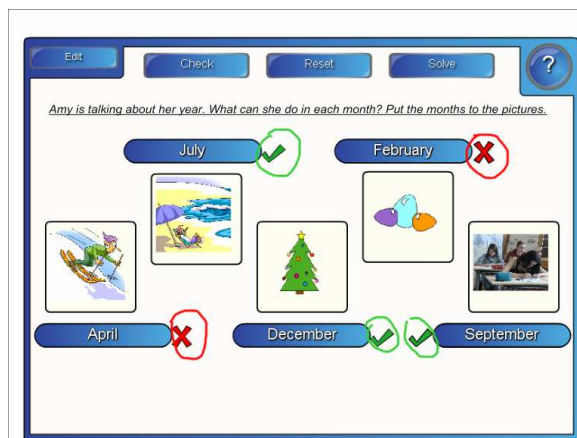
se žáci na Vánoce těší, a protože jsem odučila tuto hodinu v předvánoční čas. Do této strany jsem přidala zvukový soubor v podobě písničky Jingle Bells a zároveň jsem položila žákům dvě otázky: *Do you like Christmas? Do you like December?* Žáci znají sloveso *like* a zároveň se nedávno seznámili s tvořením otázek v přítomném čase prostém. Předtím, než žákům budu klást otázky, pustím hudbu a tím navodím atmosféru

Strana č. 6

Touto aktivitou začínáme s přípravou na poslech. Cílem tohoto cvičení je, aby si žáci uvědomili, jaké aktivity souvisí s danými měsíci. Žáci se střídají u tabule a pomocí funkce drag and drop přiřazují názvy měsíců k obrázkům.

Spojují tedy význam slova s jeho psanou podobou. Záměrně jsem vybrala obrázky, o kterých se hovoří v poslechu. Jde tedy o lyžování (February), prázdniny (July), vánoční strom (December), velikonoční vajíčka (April), škola (September). Po doplnění všech názvů si žáci ověří řešení kliknutím na tlačítko „check“.

Pokud je v přiřazování nějaká chyba, objeví se u špatné odpovědi červený křížek. Žáci tak mají možnost tuto chybu opravit. Správné odpovědi jsou potom označeny zeleným znakem „tick“.

Which activities can you do in these months? What is typical for these months?
Work in groups and try to write some ideas.

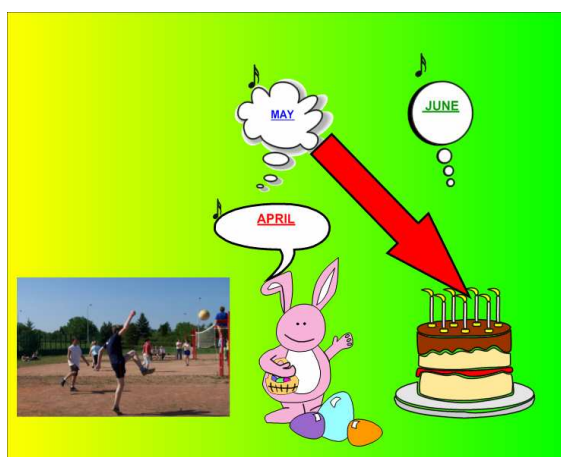
January	go skiing
March	
May	
June	go swimming
August	
October	
November	cold, windy

Protože jsem v předchozím cvičení vybrala pouze nějaké měsíce, v tomto cvičení se soustředím na zbývající. Jedná se o metodu brainstormingu. Žáci vidí na tabuli názvy měsíců a jejich úkolem je vymyslet co nejvíce aktivit a událostí, které s těmito

měsíci souvisí. Pro tuto práci na interaktivní tabuli jsem navrhla skupinovou práci, kterou hodnotí kladně i Becta (2004: 7), přičemž tvrdí, že žáci mají více příležitostí ke spolupráci a k rozvoji osobních a sociálních dovedností. Žáci ve skupinách vytváří návrhy a poté chodí k tabuli a prstem nebo speciálním perem zapisují své návrhy do tabulky. Toto cvičení pomůže žákům uvědomit si, co všechno je možné v různých měsících dělat a jaké aktivity tedy mohou očekávat v poslechu. Tímto typem cvičení tak dodržíme jednu ze zásad, kterou uvádí Scrivener (1994), a sice, že žáky připravíme dobře na poslech, pokud je necháme, aby sami vymýšleli návrhy a řešení. Zároveň tak projdeme s žáky slovní zásobu, která se později objeví v poslechu.

Strana č. 8, 9, 10, 11

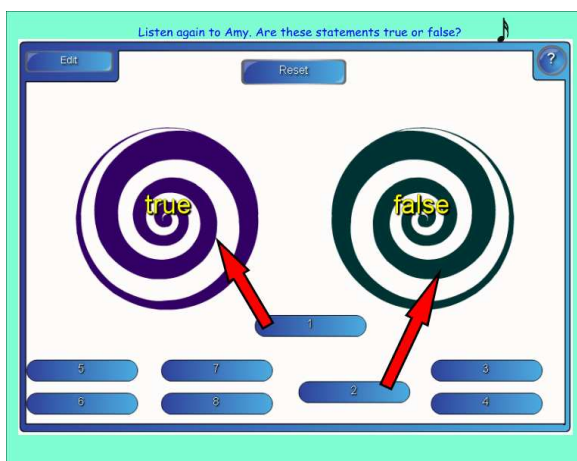
Všechny stránky obsahují poslech, který byl převzatý z učebnice Project 2, se kterou žáci pracují. Jelikož je poslech dlouhý, rozdělila jsem ho na jednotlivé krátké úseky ke každému měsíci zvlášť. Úkolem

žáků je poslechnout namluvený text a správně přiřadit bublinu k obrázku, která nejlépe vystihuje daný měsíc. Žáci mohou buď udělat šipku vedoucí od bubliny k obrázku speciálním fixem a nebo přemístit celou bublinu pomocí funkce drag and drop k obrázku. Jedná se vždy o popis aktivit v jednotlivých měsících. Stránky jsem rozdělila podle ročních období pro snazší orientaci a zapamatování. Jelikož se v učebnici nachází i text k danému poslechu, budou žáci pracovat bez učebnice, protože potom bychom už nemohli tuto aktivitu považovat za jasný poslech. Vždy jeden žák přijde k tabuli a kliknutím na notičku spustí poslech k danému měsíci. Transkripty mluvených textů na poslech jsou k dispozici v přílohách diplomové práce.

Strana č. 12

Jelikož bychom se měli podle Harmera řídit heslem „Once will not be enough“ (1998: 100), nabízí tato strana žákům poslech znovu, tentokrát ale není rozdělený na krátké úseky. Jedná se o intenzivní typ poslechu, kdy se žáci musí soustředit na detailní informace. Toto cvičení je tedy kontrolou porozumění, žáci se při odpovědích na *true/false questions* soustředí na konkrétní informace. Každý žák dostane pracovní list, který obsahuje otázky, jaké vidí na tabuli. Jde o to, aby byl každý aktivní a měl možnost zjistit, jak porozuměl poslechu.

Úkolem žáků je rozpoznat, které věty jsou pravdivé a které ne. Poté, co budou mít všichni cvičení vyplněné, následuje kontrola ve formě zábavného cvičení z nabídky *Lesson activity toolkit*, kdy žáci postupně chodí k tabuli a pokud si myslí, že věta č. 1 je pravdivá, přesunou číslo 1 do spirály „true“. Pokud je věta

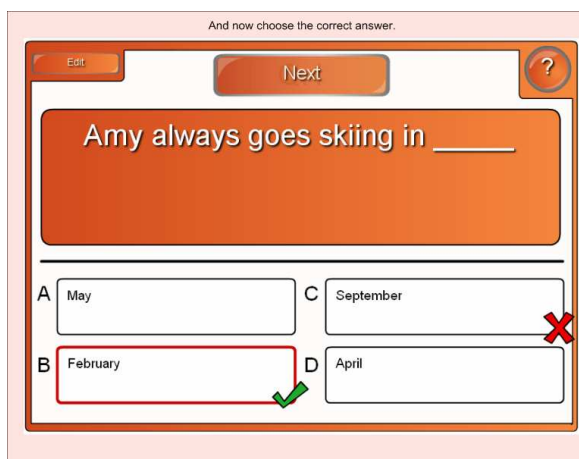
nepravdivá, přesunou číslo do spirály „false“ Tímto způsobem mají všichni možnost ověřit si, zda vyplnili cvičení správně..

Strana č. 13

Zatímco předchozí aktivita byla lehčí, protože žáci nemuseli sami nic vymýšlet, v této aktivitě se soustředíme na doplňování měsíců do vět. Žáci tedy musí správně porozumět poslechu a zároveň sami doplnit název měsíce, přičemž procvičují i pravopis. Také toto cvičení dostane každý ve formě pracovního listu. Kontrolu správného doplnění provedeme v následující aktivitě.

Strana č. 14

Jelikož žáky baví cvičení, která vychází ze šablon *Lesson activity toolkit*, připravila jsem jako kontrolu porozumění typ cvičení *Multiple choice*. Stejně věty, které se objevily v předchozím cvičení, jsou nyní zde a žáci mají na výběr ze čtyř možností.

And now choose the correct answer.

Edit Next ?

Amy always goes skiing in _____

A May	C September
B February	D April

Jedním klepnutím na interaktivní tabuli se dozví, zda se trefili do správné odpovědi. Pokud odpoví správně, objeví se zelený znak „tick“, pokud odpoví špatně, objeví se červený křížek a žáci mají možnost svou odpověď opravit. Na konci celého cvičení se potom dozví, na kolik procent byly jejich odpovědi správné.

Strana č. 15

Žáci by již měli mít povědomí, co se v kterých měsících dá dělat, proto můžeme přejít ke složitějšímu cvičení, které se bude soustředit na rozvoj

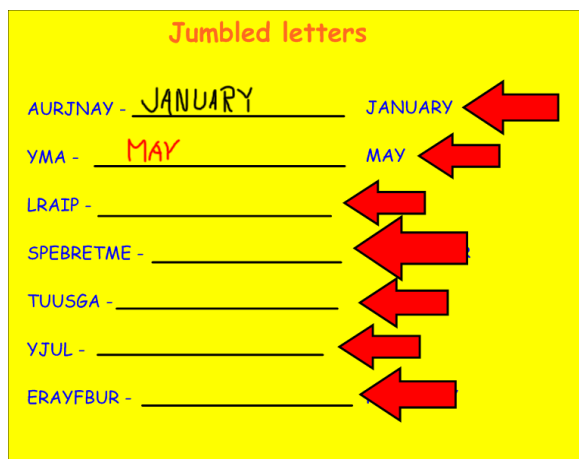
řečové dovednosti mluvení. Na interaktivní tabuli promítnu obrázek kluků na kole, kteří říkají: „We like June because the weather is good and we can ride our bikes.“ Žáci zároveň vidí otázky, které měsíce mají a nemají rádi a proč. To má žáky přimět k tomu, aby společně se svým partnerem vymysleli co nejvíce důvodů, které potom budou ústně prezentovat. Bude se jednat o projevy monologické, přičemž žáci zpraví ostatní o skutečnosti, proč mají některé měsíce rádi a některé ne. Pokud bude celá skupina aktivní, můžeme tyto monologické projevy převést na formu diskuze, kdy se každý bude snažit obhájit si svůj názor. V tomto případě nám tedy tabule poslouží jako vizuální stimulus, který by měl přimět žáky k mluvení.

Strana č. 16

Strana je nazvaná *Let's sing a song* a zde jsem využila možnosti vkládání internetových odkazů na stránku, kde si žáci poslechnou a zazpívají píseň. Na stranu jsem umístila několik obrázků hudebních nástrojů a not, proto mohou žáci hádat, jaká aktivita bude následovat. Předtím, než pustíme píseň, si žáci mohou na této adrese poskládat puzzle, které je motivuje k další činnosti. Výsledný obrázek nám představí kapelu, která bude následující píseň hrát. Žáky píseň naučíme, tím si lépe zapamatují měsíce jdoucí po sobě.

Strana č. 17

V této části jsem se zaměřila na procvičení jednoho z jazykových prostředků a sice pravopisu. Cvičení jsem nazvala *Jumbled letters* a úkolem žáků je správně seřadit proházená písmena, aby vznikl správný název měsíce. Žáci chodí k tabuli, napíšou odpověď a poté se ihned přesvědčí odsunutím červené

šipky, zda byla jejich odpověď správná. Pokud žáci neuhodli správné pořadí písmen, pokusí se ještě jednou. Díky pracovnímu listu, který je možné vytisknout ve stejné podobě, kterou vidí žáci na interaktivní tabuli, se zapojí všichni.

Strana č. 18

Tato strana obsahuje seznam internetových adres, odkud jsem stahovala některé obrázky a písničku.

6.1.2 Příprava vyučovacích hodin

V těchto dvou vyučovacích hodinách se soustředím na rozvoj poslechu a mluvení a zároveň na osvojení si nové slovní zásoby (názvy měsíců v roce). Žáci se již s názvy seznámili v předchozí vyučovací hodině, proto pro ně nebude tato látka úplnou novinkou. Záměrem těchto hodin je také pozorovat, jak budou žáci s jednotlivými aktivitami pracovat a reagovat na ně. Žáci budou pracovat jak ve skupinách, tak samostatně. Jelikož není možné, aby na interaktivní tabuli pracovalo více žáků najednou, je nutné připravit také pracovní listy k některým aktivitám, aby se ostatní nenudili.

Jelikož učitelé v hodinách používají oba jazyky, pokusím se nejdříve mluvit pouze anglicky a z reakcí žáků poznám, zda bude nutné použít i český jazyk. Odhaduji, že pouze ve skupině č. 4 bude nutné použít oba jazyky, protože žáci jsou zvyklí pouze na jednoduché pokyny v angličtině. Stejně tak se domnívám, že některé aktivity budou mít rozdílný průběh ve skupinách 1 a 4.

Pomůcky: flash disk s prezentací na Smart Board tabuli, karty s názvy měsíců (příloha č. 3), míček, pracovní listy (příloha č. 2), žluté a zelené papíry

Fáze hodiny:

- Po příchodu do třídy navážu s žáky oční kontakt.

- Anglicky seznámím žáky s programem a plánem naší hodiny. Pokud uvidím reakci, že žáci nerozumí anglicky, požádám některého žáka, aby svým spolužákům věty přeložil. Na začátek hodiny nachystám *warm up activity*, které bude žáky bavit a zároveň navodíme příjemnou atmosféru. Žáci jsou zvyklí hrát v hodinách anglického jazyka hry, proto předpokládám, že budou aktivní. Jelikož se zabývali v minulých hodinách tvořením otázek v přítomném čase prostém, přichystala jsem hru *Spaghetti*. Žáci se rozdělí do dvou družstev a každé družstvo si určí svého kapitána. Začíná první družstvo, klade kapitánovi otázky a on musí vždy odpovědět pouze slovem *Spaghetti* a nezasmát se. Úkolem prvního družstva je rozesmát kapitána druhého družstva co nejdříve. Poté se role otáčí. Tato aktivita nám zabere přibližně 5 minut.
 - př.: *What's your name? – Spaghetti.*
 - př.: *Who is your brother? – Spaghetti.*
- Poté spustím prezentaci a začínám tak připravovat žáky na poslech. Žáky seznámím s tématem *Months of the year* a ujistím se, že tomuto spojení rozumí. Položím žákům otázku: *How many months are there in a year?* Pokud žáci nebudou reagovat, začnu na prstech počítat a přitom říkat anglicky názvy měsíců jdoucích po sobě.
- V dalších stranách je seznámím s názvy čtyř měsíců, jejichž překlad si žáci odvodí podle obrázků. Žáci uvidí téma svatého Valentýna a zároveň datum napsané číslovkou. Nejdříve řeknu: „*Valentine's Day is in February*“, přičemž zdůrazním slovo *February*. Po klepnutí se tato věta objeví na tabuli. Slovo *February* opět zdůrazním a přiměji žáky, aby ho zopakovali. Žáci tedy nejdříve vidí obrázek, poté uslyší zvukovou formu a v poslední řadě uvidí grafickou formu. Stejně budu postupovat u dalších dvou stran. Trvání odhaduji na 3 minuty.

- Pátá strana se nese v duchu Vánoc. Zapojím aktivně žáky, když se jich zeptám na otázku: *Do you like Christmas? Do you like December?* Protože má většina dětí Vánoce ráda, předpokládám, že se nebudou stydět vyjádřit se. Hodím mezi žáky míček a položím tyto otázky. Žáci si poté budou míček házet mezi sebou a klást otázky navzájem. Abych podpořila vánoční atmosféru, spustím kliknutím na notičku písničku Jingle Bells, která bude hrát na pozadí. Dobu trvání této aktivity odhaduji na 3 minuty.
- Pokračuji v přípravě na poslech a to stranou 6. Žáci vidí na tabuli obrázky a názvy měsíců. Jejich úkolem je spojit je dohromady. Obrázky žákům usnadní zapamatovat si názvy měsíců a zároveň si žáci uvědomí, co je typické pro ten daný měsíc. Svá řešení si ověří kliknutím na tlačítko „check“. Nepředpokládám, že by si žáci nevěděli s tímto cvičením rady, pokud se tak ale stane, využijeme možnosti tlačítka „solve“, které podá nápovědu. Při každém spojení obrázku s měsícem budu vyžadovat, aby byl měsíc správně vysloven. Předpokládám, že žáci budou potřebovat na toto cvičení 2 minuty.
- Nyní rozdělím žáky do skupin. Aby nedošlo k tomu, že jedna skupina bude mnohem silnější než jiná, rozpočítáme žáky. Žáci si vezmou do skupiny list papíru, na který budou zapisovat své návrhy. Na tabuli vidí názvy měsíců a jejich úkolem je vymyslet co nejvíce aktivit a typických věcí pro dané měsíce. Zadáni přečteme anglicky, ale rozhodně se žáků zeptám, zda tomu rozumí. Pokud ne, požádám někoho, aby to svým spolužákům vysvětlil česky. Jedná se opět o brainstorming. Žáci budou připraveni na poslech, protože budou vědět, o jakých aktivitách se v poslechu bude zřejmě mluvit. Této aktivitě věnujeme přibližně 8 minut.

- Ve stranách č. 8, 9, 10, 11 se jedná o poslechové cvičení. Pozvu jednotlivce k tabuli, aby mohl spustit poslech kliknutím na notu a aby následně přiřadil bublinu k obrázku. Pokud si žák nebude jistý, má možnost si pustit poslech znovu. Pokud ani po dalším pokusu nebude vědět správné řešení, požádáme jiného žáka, aby šel k tabuli. Na tato cvičení bude potřeba 5 – 10 minut, záleží na tom, jak budou žáci rozumět a zda budou potřebovat slyšet poslech vícekrát.
- Rozdám žákům pracovní listy. Jedná se o typ cvičení *true/false questions*. Každý žák má před sebou osm vět a jejich úkolem je správně označit věty, které jsou na základě poslechu pravdivé a které ne. Žáci uslyší celý poslech znovu, tentokrát ale není rozdělený do krátkých úseků. Ty samé věty vidí žáci napsané na tabuli a po skončení poslechu budou chodit k tabuli a zařazovat čísla vět do spirál *true* a *false*. Tak si všichni zkontrolují správnost svého řešení. Pro tuto aktivitu si vyhradíme přibližně 10 minut. Předpokládám, že ne všichni budou mít všechny odpovědi správně, ale stejně žáky pochválím za jejich snahu a ocením jejich chuť řešit cvičení na tabuli.
- Motivuji žáky, že nás čeká další cvičení na interaktivní tabuli, ale předtím jim rozdám nové pracovní listy, do kterých budou doplňovat názvy měsíců na základě údajů z poslechu. Toto cvičení je složitější než to předchozí, protože žáci musí vymyslet a napsat měsíc. Poté, co budou mít žáci listy vyplněné, přejdeme na aktivitu č. 14, která bude poslední v této hodině. Žáci budou své výsledky ověřovat ve cvičení typu *multiple choice*. Stejně věty, které měli na pracovním listě, nyní vidí na tabuli a jejich úkolem je označit jednu ze čtyř nabízených možností. Očekávám, že tyto dvě aktivity nám zaberou 9 minut.
- Ve zbylých pěti minutách se budu snažit s žáky rozebrat hodinu. Zeptám se na jejich názory, co se jim v hodině líbilo, jaké aktivity se

jim nelíbily a proč. Zároveň je požádám, aby znovu zkusili přemýšlet, co se dá dělat v různých měsících, a tím upevníme pocit, že si žáci odnesli z hodiny něco nového. Nezapomenu jim poděkovat za spolupráci a pochválit jejich výkon.

- Začátkem nové hodiny sdělím žákům, že i tato hodina se bude týkat měsíců v roce. Požádám žáky, aby vytvořili dvojice. Na interaktivní tabuli promítnu stranu č. 15, na které žáci vidí dva kluky jedoucí na kole. Požádám některého s žáků, aby přečetl bublinu, co si kluci myslí. Poté se zeptám některého žáka: „Which months do you like?“ Žáci znají sloveso *like*, proto očekávám, že mé otázce porozumí. Jiného žáka se zeptám: „Which months don't you like?“ Těmito otázkami přiměji žáky přemýšlet o následující aktivitě. Každé dvojici rozdám dva papíry – jeden žlutý a jeden zelený. Na žlutý papír zpracují odpovědi na otázku: *Which months do you like?* a na zelený papír odpovědi na otázku: *Which months don't you like?* Ke každému měsíci udají žáci důvody, proč je mají, resp. nemají rádi. Papíry jsem zvolila barevné z toho důvodu, že prázdný bílý papír je stresující faktor. Dobu trvání této aktivity odhaduji na 10 minut.
- Pokud budou žáci hotoví, požádám je, abychom vytvořili kroužek. Žáci si ve dvojicích rozdělí role, kdy jeden bude prezentovat důvody, které měsíce má rád a proč a druhý, které měsíce nemá rád a proč. Ostatní žáci si budou zapisovat případné chyby a po skončení monologu je společně opravíme. Chyby nebudeme opravovat během monologu, abychom žákům nepřetrhli tok jejich myšlenek. Zároveň dostanou ostatní žáci za úkol zapsat si případný nesouhlas se spolužákovými návrhy a tyto nesouhlasy poté rozvineme do diskuze, kdy si bude každý obhajovat svůj názor. Takto vyslechneme všechny žáky. Předpokládám,

že každý žák bude hovořit maximálně o třech měsících. Doba této aktivity bude přibližně 15 minut.

- Vybereme 12 žáků a rozdáme jim karty s názvy měsíců. Na interaktivní tabuli promítneme stranu č. 16, na které žáci uvidí hudební nástroje a noty. Žáci budou přemýšlet, jaká aktivita nás nyní čeká. Očekávám, že podle obrázků a nadpisu uhodnou, že budeme zpívat písničku. Klikneme na internetový odkaz. Žáci nejdříve složí obrázek z puzzle, který jim představí kapelu. Poté spustíme píseň. Nejdříve se žáci s písní seznámí. Ve spodní části videoklipu běží slova, která pomáhají žákům zapamatovat si píseň. Žáci, kteří dostali karty s názvy měsíců, budou mít nyní úkol, a sice, že pokaždé, když uslyší v písničce název svého měsíce, postaví se. Budou tedy muset identifikovat mluvenou podobu procvičovaného slova. Tímto uděláme hodinu zábavnější a žáci nebudou pouze sedět. Z reakcí žáků zjistím, zda je tato aktivita baví a podle toho se rozhodneme, kolikrát si píseň zazpíváme. Očekávám, že tato aktivita nám zabere 10 minut.
- Na závěr procvičíme, jak si žáci zapamatovali pravopis. Všichni žáci dostanou nakopírovaný pracovní list, na kterém bude cvičení *Jumbled letters*. Žáci nejdříve samostatně vyplní cvičení a poté budu zvat jednotlivce k tabuli, aby postupně vypracovali to samé cvičení na tabuli. Žáci si hned mohou svoji odpověď zkontrolovat posunutím červené šipky na tabuli. Ostatní vidí také správný výsledek a provedou opravu v pracovním listě. Doba trvání této aktivity bude přibližně 5 minut.
- Na závěr hodiny si s žáky sedneme do kroužku a pokusíme se udělat závěrečnou evaluaci. Zeptám se žáků, co se jim na hodině líbilo, co se jim nelíbilo a společně zkusíme shrnout, jaké měsíce patří k těm nejoblíbenějším. Poděkuji jim za jejich spolupráci a pochválím za aktivitu v hodinách.

6.1.3 Zhodnocení průběhu hodin

Jelikož jsme měli dvě hodiny hned po sobě, měli jsme dostatek času na projití celé prezentace. Snažila jsem se dodržet odhadovaný čas jednotlivých aktivit. Potvrdila se také má domněnka, že průběh aktivit se bude lišit především ve skupinách 1 a 4. Nejvíce to bylo znát při diskuzi, kdy žáci ze skupiny 1 byli velmi aktivní a téměř se dohadovali o svých názorech, zatímco žáci ze skupiny 3 a 4 byli pomalí a toto cvičení je zřejmě moc nebavilo.

Musím uznat, že jsem se v žádné hodině nesetkala s vyrušováním a žáci vždy dodrželi mé pokyny. Pravdou je, že ne všechny aktivity je bavily stejně, což jsem ale očekávala. Největší úspěch sklidily ve všech skupinách aktivity, které byly vytvořeny ze šablon nabízených v *Lesson activity toolkit*. Konkrétně to bylo cvičení *True/false questions* a *Multiple choice*. Žáci velmi nadšeně chodili k tabuli a řešili cvičení. Z reakcí žáků také vyplývá, že je bavilo poslouchat krátké úseky a přiřazovat bubliny k obrázkům. Z toho tedy můžeme usuzovat, že pro vytváření cvičení na rozvoj poslechu je interaktivní tabule velmi vhodnou pomůckou.

Velký rozdíl byl viditelný při diskuzi. Nejvíce se zapojovali žáci ze skupiny 1. Diskuzi jsem musela po několika minutách přerušit, abychom mohli pokračovat v další aktivitě. Z toho tedy soudím, že jsou žáci zvyklí pravidelně diskutovat o různých problémech. Skupina 2 se také velmi snažila rozvinout diskuzi, ale zbývající skupiny byly touto aktivitou znechuceny a měla jsem tak poprvé možnost pozorovat, jak se změnilo nadšení žáků. Důvodem by mohlo být nedostatečné procvičování mluvení v hodinách, proto se žáci báli vyjádřit. Přesto se pár žáků pokusilo vyvrátit nějaký názor.

Velmi mě překvapilo, že jsem se setkala ve všech skupinách s kladným ohlasem na zpívání písničky. Obávala jsem se, že především žákům sedmých ročníků bude připadat tato aktivita dětinská. Naopak, píseň se jim velmi líbila,

zpívali jsme ji celkem pětkrát a můj záměr rozptýlit žáky se vydařil. Troufám si říct, že si žáci touto písní zapamatovali měsíce velmi dobře.

Když jsem žádala na konci hodiny žáky o jejich názory na hodinu, setkala jsem se hlavně s kladnými ohlasy. Nejvíce se jim tedy líbila cvičení na porozumění poslechu a píseň. Záporně hodnotili někteří snahu o konverzaci v kroužku. Žáci se zároveň domnívali, že názvy měsíců jim už nebudou činit potíže. Z jejich celkové reakce soudím, že se hodiny povedly a že si žáci skutečně odnesli něco nového.

6.2 Ordinal numbers – Let´s have a birthday party

Jelikož bude i tato příprava a prezentace v programu Smart Notebook 10 rozdělena do dvou po sobě jdoucích vyučovacích hodin, stanovila jsem si následující cíle. Žáci budou umět napsat pozvánku na svou narozeninovou oslavu, budou se umět zeptat na datum narození svého kamaráda, přičemž použijí otázku: „When´s your birthday?“ a také budou umět odpovědět. Žáci se seznámí s tím, jak se píše a vyslovuje datum v anglicky mluvících zemích. Jelikož jsem nazvala prezentaci „Let´s have a birthday party“, bude jedním z cílů naučit žáky zazpívat anglicky píseň k narozeninám. Jak vyplývá z názvu těchto hodin, cílem také bude prezentovat a naučit žáky aktivně používat řadové číslovky a zopakovat názvy měsíců v roce.

První hodinu jsem zaměřila na prezentaci a procvičení řadových číslovek. Žáci uvidí barevná schémata, která, jak předpokládám, pomůžou žákům v zapamatování si pravidel pro tvorbu řadových číslovek. Na základě několika cvičení, která jsem převzala z učebnice Project 2, si žáci ověří, zda si pravidlo zapamatovali. Také k této prezentaci je nutné nachystat pracovní listy, které jsou k dispozici v přílohách této diplomové práce.

Ve druhé hodině se soustředím na rozvoj čtení a psaní. Hned v úvodu hodiny žákům promítnu na tabuli pozvánku na narozeninovou oslavu a

společně si zkusíme podobnou pozvánku napsat. Z této aktivity můžou žáci očekávat, že se celá hodina ponese v duchu narozeninové oslavy. Poté dostanou žáci text ke čtení a následujícími cvičeními a hrami budeme ověřovat jejich porozumění textu. Koncem hodiny opět zhodnotíme průběh a zda se žákům hodiny líbily.

Hodiny se budu snažit vést v obou jazycích, ale přednostně budu používat angličtinu. Podle reakcí žáků usoudím, zda je nutný překlad do českého jazyka.

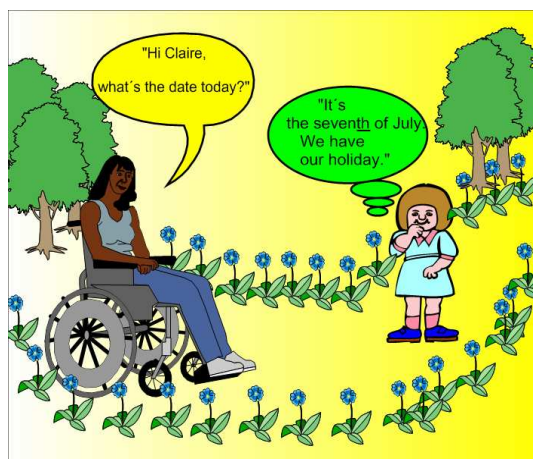
6.2.1 Presentace a cvičení v programu Smart Notebook 10

Strana č. 1

Úvodem své prezentace přibližuji žákům téma hodiny *Let's have a birthday party*. Zároveň žákům sděluji, že v této hodině se naučí používat řadové číslovky. Na pozadí je narozeninový dort, balónek a dárek – to by mělo žákům napovědět, o jaké téma se jedná, pokud by nerozuměli nadpisu.

Strana č. 2

Tato strana má motivační charakter. Jejím úkolem je motivovat žáky k tomu, proč je důležité umět řadové číslovky. Dívka říká: „*It's the seventh of July. We have our holiday.*“ Žáci již znají názvy měsíců, pokud si nejsou jistí, napoví jim věta *We have our holiday*. Koncovku *-th*

jsem záměrně podtrhla, abych přitáhla pozornost žáků, že je zde něco zajímavého. Zde bych zároveň doporučila položit si znovu otázku *What's the date today?* a odpovědět na ni po pravdě. Žáci zatím neznají pravidlo pro

tvoření řadových číslovek, ale pokud několikrát zopakujeme datum a zdůrazníme koncovku, můžou si žáci pravidlo sami odvodit. Přikloníme se tedy k indukční metodě při prezentaci nové gramatiky.

Strana č. 3

V této části jsem přiložila zvukový soubor nahraný k učebnici Project 2. Jelikož se zde nezaměřuji čistě na poslech, ale na prezentaci zvukové i grafické podoby řadových číslovek, vidí žáci na tabuli text napsaný v bublině, takže se můžou vrátit k textu při řešení následujícího krátkého cvičení, ve kterém mají za úkol správně přiřadit událost a datum. Žáci můžou použít buď fix nebo prst a čárou spojovat. Do spodní části strany jsem vložila červený tvar, do nějž jsem vepsala dvě podoby data, a sice, jak datum píšeme a jak ho vyslovujeme. Žáci se tak seznámí s tím, že psaná a mluvená forma se liší.

Strana č. 4

Tuto stránku věnuji vysvětlení tvoření řadových číslovek a využiji možnosti barevných schémat. Žáci vidí jak základní číslovku, kterou všichni znají, tak řadovou, která je pro ně nová. Bohužel tento program neobsahoval výslovnost řadových číslovek,

CARDINAL NUMBERS	ORDINAL NUMBERS
1 - one	the first - 1th
2 - two	the second - 2nd
3 - three	the third - 3rd
4 - four	the fourth - 4th
5 - five	the fifth - 5th
6 - six	the sixth - 6th
7 - seven	the seventh - 7th
8 - eight	the eighth - 8th
9 - nine	the ninth - 9th
10 - ten	the tenth - 10th
11 - eleven	the eleventh - 11th
12 - twelve	the twelfth - 12th

Exercise

ale pouze základních, takže pro zpestření můžou žáci kliknout na základní číslovku a nacvičit výslovnost. Ve schématu jsem červeně zvýraznila koncovky řadových číslovek, proto se žáci společně pokusí přijít na pravidlo tvoření.

Umístila jsem zde i jeden internetový odkaz, na jehož adrese se nachází cvičení na řadové číslovky. Cvičení je typu *Multiple choice*. Žáci mají na výběr

ze čtyř odpovědí a jejich úkolem je uhádnout, v kolikátém jablíčku se skrývá žížala Squigly. Pokud odpoví správně, objeví se věta např.: *Squigly is in the second apple.* – číslovka *second* je zvýrazněná jinou barvou. Pokud se netrefí do správné odpovědi, musí zkusit označit jinou odpověď. Předpokládám, že žáky bude toto cvičení bavit už jen z toho důvodu, že jsou připojení na internet.

Strana č. 5

Zde jsem vytvořila schéma pro tvoření víceciferných číslovek. Vždy srovnávám číslovku základní s číslovkou řadovou a zvýrazňuji rozdílnou koncovku. Žáci by tak měli sami přijít na pravidlo, jak se tyto číslovky tvoří.

Strana č. 6

Žáci se tedy již seznámili s tím, jak se tvoří řadové číslovky, a proto zde přecházíme k tvoření dat. Na tuto stranu jsem umístila jak krátké schéma, tak

How do we create dates?

Match the written and the spoken form of the dates together.

8 January	the eighth of January	5 September	the fifteenth of May
6 June	the sixth of June	4 July	the fourteenth of June
24 May	the twenty-fourth of May	14 June	the fifth of September
7 September	the seventh of September	15 May	the fourth of July

Now it's your turn. Write down the dates.

4 July -	<i>the fourth of July</i>	<input type="text" value="the fourth of July"/>
7 October -		<input type="text"/>
11 March -		<input type="text"/>
14 May -		<input type="text"/>

dvě cvičení. Při řešení cvičení mají žáci možnost se podívat do schématu, pokud si nebudou jistí. K této straně jsem zároveň připravila pracovní list. V prvním cvičení mají žáci za úkol pouze spojit psanou a mluvenou formu data. Můžou použít buď fix nebo prst a nebo

pomocí funkce *drag and drop* data přeházet. Druhé cvičení je složitější, protože žáci musí sami napsat celé datum. Podle učebnice je důraz kladen na člen *the* a předložku *of*. Žáci si svá řešení můžou ihned ověřit, pokud odsunout červený obdélník, pod kterým se skrývá správná odpověď.

Strana č. 7

Postupně přecházíme na těžší typ cvičení a sice, že žáci na základě poslechu musí doplnit datum, které slyšeli. Každý žák dostane pracovní list, do

Listen and write down the dates you here.

1. What's the date today? - It's the third of December.

2. When's your birthday? - It's on the _____.

3. Is Sally's birthday on the _____?
No, it isn't. It's on the _____.

4. When do the holidays start? - On the _____.

5. Is it the _____? - Yes, it is.

6. When is Andrew's birthday? - It's on the _____.

7. When is Bella's party? - It's on the _____.

8. Is it the _____ today? - No, it isn't. It's the _____.

1. the third of December

Check your answers

Check your answers

kterého bude zaznamenávat odpovědi a vždy jeden napíše odpověď na tabuli. Výhodou je, že pokud žáci ihned nerozumí, můžou si poslech pustit vícekrát pouze kliknutím na notičku. Žáci proto nemusí být nervózní, že datum neuslyší napoprvé. Své odpovědi opět ověří odsunutím obdélníků.

Stejný typ cvičení se nachází v učebnici Project 2.

Strana č. 8

K tématu *Birthday party* patří také narozeninové pozvánky, proto jsem tuto část zaměřila na tvoření vlastních pozvánek. Aktivita je tak zaměřená na rozvoj psaní. Na tuto stranu jsem umístila jak vyplněnou, tak prázdnou

pozvánku, aby si ji žáci mohli zkusit vyplnit na tabuli. Předlohu k vytištění jsem umístila do příloh. Každý dostane jednu prázdnou pozvánku a podle sebe si každý vyplní jednotlivé položky a nezapomene napsat datum, kdy se jejich oslava koná. Takto vytvořené pozvánky si můžou ponechat a využít je při své

skutečné oslavě narozenin. Zároveň se naučí psát krátký dopis, ve kterém zvou své kamarády na oslavu.

Strana č. 9

V předchozí straně se žáci zabývali tvořením pozvánek a tudíž mohou očekávat, že se po zbytek hodiny budou zabývat aktivitami spojenými s narozeninami. Na tuto stranu jsem umístila pouze dvě dívky, které si navzájem volají. Zároveň jsem přidala myšlenkové bubliny, do nichž jsem umístila obrázek dárku. Žáci mohou hádat, o čem se dívky baví a proč si volají. Navrhovaná témata můžou psát na tabuli a po dokončení čtení můžou porovnat svá témata s tím skutečným. Žákům rozdáme text ke čtení, přičemž jim položíme otázku, která je na tabuli: „Why is Claire calling Georgia?“ Jde tedy o to, aby žáci z článku vyhledali hlavní myšlenku, proč si dívky volají. Jedná se o skimming. Text je opět umístěný v přílohách. Pokud by učitelé chtěli promítnout text na tabuli, umístila jsem ho až na poslední stranu prezentace. Podle mého názoru je vhodnější, když má každý žák text pro sebe a to z důvodů, které jsem již popsala v teoretické části.

Strana č. 10

Jakmile žáci dokončí předchozí aktivitu, zaměříme se na kontrolu porozumění textu. Žákům je k tomuto cvičení k dispozici pracovní list. Jde o typ cvičení *true/false questions*. Žákům jsem položila pět otázek, které se týkají nějaké specifické informace. Jde tedy o scanning, kdy žáci musí najít konkrétní odpověď v textu. Poté chodí k tabuli a prstem nebo fixem kroužkují buď *true* nebo *false*.

Strana č. 11

Jelikož se mi v předchozích hodinách osvědčilo cvičení typu *Multiple choice*, zvolila jsem ho i v této hodině. Žáci tedy na základě dané věty kliknou na jednu ze čtyř možností. Pokud odpoví správně, objeví se jim zelený znak

„tick“, pokud se netrefí do správné odpovědi, objeví se červený křížek a žáci musí svoji odpověď opravit.

Strana č. 12

Zde informuji žáky o začátku Edwardovy narozeninové oslavy. Stránku jsem doplnila o obrázky balónků a narozeninového dortu.

Strana č. 13

K narozeninám také patří píseň, jejíž melodii žáci znají. Proto jsem na této straně napsala slova a kliknutím na notu se spustí zvukový doprovod. Zároveň je zde obrázek Edwarda a jeho kamarádů, takže žáci mají názorný obrázek oslavence, kterému zpívají písničku. Jelikož v předchozích hodinách žáky bavilo zpívat, předpokládám, že je tato aktivita bude také bavit.

Strana č. 14

Tato strana nese název *Let's play a party game*, a proto si žáci můžou domyslet, že je čeká zábavná aktivita. Jelikož je následující hra zaměřena mimo jiné také na abecedu, obsahuje tato strana internetový odkaz na písničku procvičující abecedu. S podobnou písní se žáci setkali v pátém ročníku, proto předpokládám, že nebude trvat dlouho, než se ji naučí. Zároveň se domnívám, že opět zpestřím touto aktivitou hodinu. Členové hudební skupiny, kteří zpívají píseň, jsou různé druhy ovoce, proto žáci spojí název ovoce s obrázkem prstem nebo fixem na interaktivní tabuli.

Strana č. 15

V Edwardově narozeninové soutěži mají žáci za úkol vyzkoumat jména všech účastníků jeho oslavy. Jména tří kamarádů prozradil, avšak stále dvě jména chybí. Každý opět dostane pracovní list, do kterého bude zaznamenávat své odpovědi. Postupně musí uhádnout všechna písmena. Tuto aktivitu jsem zaměřila na použití řadových číslovek, přičemž si žáci neustále opakují jejich koncovky *-th*, *-st*, *-nd*, *-rd* a uvědomují si pravidlo tvoření. *Př.: The first letter*

of my name is the third letter of the alphabet. Po doplnění všech písmen můžou opět ověřit správnou odpověď odsunutím elipsy, pod kterou se skrývá správná odpověď.

Strana č. 16

Předposlední strana

There are 6 people at the party. Edward plus 5 his friends.
There are: Edward, Claire, Peter, Tim and ? ?

Can you guess the other names?

The first letter of my name is the third letter of the alphabet.
The second letter is the first letter of the alphabet.
The third letter of my name is the third letter of the word "party".
The fourth letter of my name looks like a circle.
The fifth letter is the twelfth letter of the alphabet.

My name is: C A R O L CAROL

The first letter of my name is the seventh letter of the alphabet.
The second letter of my name is the fifth letter of the alphabet.
The third letter is the fifteenth letter of the alphabet.
The fourth letter is the sixth letter of the word "flower".
The fifth letter of my name is the first letter of my name.
The sixth letter is the ninth letter of the alphabet.
The seventh letter is the first letter of the alphabet.

My name is: _____

obsahuje Edwardovo poděkování za účast na jeho oslavě a zároveň pokládá žákům otázku: *When's your birthday?* Tuto aktivitu jsem zařadila až na konec prezentace, kdy si budou žáci více jisti svými odpověďmi. Doporučuji hodit mezi žáky míček, aby si žáci navzájem kladli otázky a odpovídali na ně, přičemž použijí větu: „My birthday is on the of“

Strana č. 17

Předposlední strana obsahuje seznam internetových stránek, ze kterých jsem čerpala obrázky nebo na ně odkazovala.

Strana č. 18

Pro potřebu učitelů jsem na tuto stranu umístila text ke čtení, který ale dostane každý žák vytištěný.

6.2.2 Příprava vyučovacích hodin

První hodinu zaměřím na prezentaci a procvičování tvoření řadových číslovek. Jedná se tedy o prezentaci nové gramatiky, přičemž uplatním induktivní metodu, kdy žáci sami zkusí přijít na pravidlo tvoření řadových číslovek. Ve druhé hodině budu klást důraz na rozvoj psaní a čtení. Žáci se naučí psát pozvánky a na základě přečtení textu budou řešit cvičení, jak textu porozuměli. Tato hodina bude nést téma *Let's have a birthday party*.

Očekávám, že druhá hodina bude žáky bavit více, protože se bude jednat o aktivity spojené s oslavou narozenin a také budeme zpívat, což se osvědčilo v předchozích hodinách.

Stejně jako v předchozích hodinách budu i zde používat oba jazyky. Přednostně budu ale používat angličtinu a z reakcí žáků poznám, zda je nutné vysvětlit pokyn i v češtině. Pokud se tak stane, požádám některého z žáků, aby svým spolužákům pokyn vysvětlil.

Pomůcky: Flash disk s prezentací na interaktivní tabuli, pozvánky a pracovní listy, míček

Fáze hodiny:

- Vytvořím vhodnou atmosféru pro výuku. Po příchodu do třídy navážu s dětmi oční kontakt.
- Spustím prezentaci, která napoví žákům program dnešní hodiny. Požádám jednoho z žáků, aby nahlas přečetl téma. Žáci znají slovo *party*, protože se běžně používá i v češtině. Zároveň vidí obrázek narozeninového dortu a balóneků. Zeptám se tedy žáků na jejich názory, co budeme v dnešních hodinách dělat. Poté položím otázku *Do you like parties?* Jelikož jsem s žáky už pracovala, předpokládám, že se aktivně zapojí. Odhadování, co bude naplní těchto hodin, nám zabere přibližně 3 minuty.
- Přejdeme ke druhé straně. Jedná se o krátký rozhovor, který nejdříve přečtu sama, přičemž zdůrazním koncovku řadové číslovky. Poté vyvolám dva žáky, aby ho přečetli nahlas. Po nich opět zopakují a zdůrazním řadovou číslovku. Pokud bude chtít rozhovor vyzkoušet více žáků, vyvolám další dvojice. Bude tedy záležet na situaci, jak budou žáci aktivní. Tato aktivita bude trvat 2 minuty.

- Na straně č. 3 žáci uvidí obrázek dívky, která drží v ruce pozvánku. Zeptám se žáků, o čem přemýšlí. Poté požádám některého žáka, aby šel k tabuli a spustil krátký poslech. Zároveň upozorním na krátké cvičení na pravé straně a požádám žáky, aby sledovali, jaká data se vyskytují v článku a s jakými událostmi jsou spojena. Po skončení poslechu přečtu data ve cvičení na pravé straně a zdůrazním koncovky. Předpokládám, že žáci budou přemýšlet o způsobu, jakým vyslovují dané číslovky a začnou poznávat pravidlo. Poté, co žáci spojí událost s datem, upozorním na červený tvar, v němž uvádím rozdíl mezi mluvenou a psanou formou data. Datum přečtu a požádám některé žáky, aby ho zopakovali. Touto činností se budeme zabývat zhruba 5 minut.
- Žáci jsou tedy již seznámeni s tvořením řadových číslovek, proto můžeme nyní přejít ke čtvrté straně. Postupně budu zvat žáky k tabuli, aby si pustili výslovnost základních číslovek a také přečetli číslovku řadovou. Požádám žáky, aby našli pravidlo pro tvoření řadových číslovek. Pro tuto aktivitu si vyhradím přibližně 5 minut.
- Následně klikneme na odkaz, který nás nasměruje na internetovou stránku s hrou, která procvičuje tvoření řadových číslovek. V tomto cvičení jsou na výběr čtyři odpovědi a žáci musí správně uhádnout, ve kterém jablíčku se skrývá žížala Squigly. Předpokládám, že je toto cvičení bude bavit, proto odhaduji, že si budou chtít žáci zahrát tuto hru znovu. Doba trvání této aktivity bude 4 minuty.
- Pátá strana obsahuje vysvětlení pro tvoření víceciferných řadových číslovek. Požádám žáky, aby si schéma každý sám přečetl a zkusil najít pravidlo pro tvoření těchto číslovek.
- Rozdám žákům pracovní listy, na kterých bude stejné cvičení jako v prezentaci na straně č. 6. Již v předchozí straně jsem upozornila na

tvoření dat. Datum přečtu a požádám žáky, aby ho zopakovali. Při čtení budu dbát na správnou výslovnost koncovky řadové číslovky. Upozorním žáky na používání členu *the* a předložky *of*. Požádám některé žáky, aby prstem nebo fixem přiřadili psanou formu data k mluvené. Poté zkusí žáci sami vypracovat cvičení, kdy budou do pracovních listů psát data v mluvené formě. Žákům bude k dispozici schéma na tabuli, do kterého mohou nahlédnout. Cvičení zároveň vyplníme na tabuli a pro kontrolu odsunou žáci červený obdélník, pod kterým je správná odpověď. Domnívám se, že tato část nám zabere přibližně 10 minut.

- V poslední aktivitě, jejíž dobu trvání odhaduji na 10 minut, se budou žáci soustředit na zapisování dat do pracovního listu na základě poslechu. Vyvolám vždy nějakého žáka, aby šel k tabuli, spustí si poslech kliknutím na notičku a zapíše správné datum na tabuli. Pokud nebude dobře rozumět, pustí si poslech znovu. Až bude celé cvičení vyplněné, zkontrolují si žáci svá řešení odsunutím obdélníků.
- Každý ode mě dostane lísteček, aby se mohl anonymně vyjádřit, zda se mu hodina líbila nebo nelíbila a zda si žáci odnesli něco nového. Tyto lístky mi poslouží jako zpětná reakce, čemu bych měla v jiné prezentaci předcházet a co zachovat. Nakonec jim hodím míček a řeknu česky řadovou číslovku. Žák ji přeloží a hodí míček spolužákovi, přičemž opět řekne česky řadovou číslovku a druhý žák ji přeloží. Poděkuji žákům za pozornost a pochválím jejich výkon.
- Úvodem další hodiny seznámím žáky s programem, přičemž je motivuji úvodní stranou prezentace, kde žáci vidí narozeninovou pozvánku na oslavu. Položím žákům otázky: *Who is this invitation for? What time is the party? Where is the party?* Žáci znají sloveso *to invite*, proto předpokládám, že budou rozumět i slovíčku *invitation*. Pro jistotu však

při této otázce ukážu prstem na pozvánku na tabuli. Vyvolám vždy některého žáka, aby odpověděl. Poté každému rozdám kopii pozvánky a požádám, aby si zkusil každý takovou pozvánku vyplnit a na základě vzoru na tabuli napsat přiložený dopis. Žáci se tak seznámí se stylem psaní pozvánek. Vzorovou pozvánku zároveň vyplníme i na tabuli. Z této aktivity bude žákům jasné, že celá hodina bude spojená s oslavou narozenin. Pokud budou mít žáci zájem, můžou ostatním své pozvánky přečíst, přičemž bych ostatní požádala, aby kontrolovali případné chyby, které by si zapsali do sešitu a po přečtení je opravili. Psaním pozvánek se budeme zabývat přibližně 8 minut.

- Následující stránkou se budu snažit žáky připravit na čtení textu. Žáci vidí na tabuli obrázky dvou dívek, které si telefonují. Žáci budou navrhovat, o čem se dívky baví. Jelikož jsem umístila myšlenkové bubliny a do nich dárky, napovím tak žákům, že se dívky zřejmě baví o tom, co která koupila za dárek. Žáci budou zapisovat své návrhy na tabuli. Tato aktivita nám zabere přibližně 3 minuty.
- Rozdám žákům text, který ale na tabuli nebude. Na tabuli nechám stále stejnou stranu č. 9, kde žáci vidí otázku *Why is Claire calling Georgia?* Z textu budou mít za úkol najít odpověď na tuto otázku, čímž se soustředíme na hlavní myšlenku textu. Až žáci text přečtou, odpoví na otázku a společně srovnáme jejich odpovědi s návrhy, které jsou napsané na tabuli. Jelikož není text dlouhý, bude doba trvání této aktivity přibližně 5 minut.
- Žákům rozdám pracovní listy. Zde se mají rozhodnout, zda jsou následující věty pravdivé nebo nepravdivé. Žáci se můžou vrátit zpět do textu a vyhledat správnou odpověď. Poté budou chodit k tabuli a kroužkovat správná řešení. Pro tuto aktivitu si vyhradím 3 minuty.

- V kontrole porozumění textu budeme pokračovat i na další straně č. 11. Tentokrát budou chodit žáci k tabuli a vybírat ze čtyř správných odpovědí. Jde tedy o typ cvičení *Multiple choice*. Žáci musí opět vyhledat konkrétní odpověď v textu. Jelikož jsou zde pouze tři otázky, zabere nám tato aktivita 2 minuty.
- Přejdeme k další straně, která má motivační charakter. Upozorňuje žáky, že jsou nyní na Edwardově narozeninové oslavě.
- Na obrázku vidí žáci Edwarda, jemuž bychom měli zazpívat píseň k narozeninám. Nejdříve však položím žákům otázky: *Whose party is it? How many children are there at the party? How old is Edward? How old are you?* Při poslední otázce hodím některému žáku míček a poté, co odpoví, zeptá se někoho jiného. Kliknutím na notu spustíme píseň. Domnívám se, že ji žáci znají, ale pro jistotu jsem na tuto stranu umístila i slova písně. Aktivita nám zabere 4 minuty.
- Jelikož žáci v předchozích hodinách ocenili zpívání, vložila jsem do této strany internetový odkaz na píseň, která se týká abecedy. Následující hra je totiž věnovaná také abecedě, proto jsem ji chtěla s žáky zopakovat. Na tabuli se zobrazují písmena, která se zrovna vyslovují. Žáci tuto píseň zpívali již v pátém ročníku, proto považuji tuto aktivitu za opakovací a zabere nám přibližně 3 minuty i pokud ji budou chtít žáci zopakovat.
- Nyní rozdám každému pracovní list ke straně č. 15. Jejich úkolem bude vyřešit hádanku, která jména se skrývají pod elipsami. V tomto cvičení se tedy procvičují řadové číslovky. Žáci poté vyplní jména i na tabuli. Příklad tohoto cvičení jsem uvedla v předchozí části 6.2.1 ve straně č. 15. Toto cvičení nám zabere zhruba 10 minut.

- V poslední aktivitě klade Edward žákům otázku: *When's your birthday?* Hodím mezi žáky míček, každý odpoví a hodí svému spolužákovi, přičemž položí tu stejnou otázku. Otázka je napsaná na tabuli, takže ji žáci mohou přečíst, pokud nebudou vědět z paměti. Žáci si tak zopakují tvoření řadových číslovek a zároveň tvoření dat.
- Závěrem zhodnotíme hodinu, zda se žákům líbila, zda se jim více líbilo čtení textu, vytváření pozvánek nebo řešení různých cvičení. Žákům poděkuji a pochválím je.

6.2.3 Zhodnocení průběhu hodin

Po skončení první hodiny jsem rozdala žákům prázdné lístky, aby mi na ně napsali své názory, zda se jim hodiny líbily nebo nelíbily, co konkrétně je bavilo a zda si odnesli něco nového. Byla jsem velmi potěšená z jejich reakcí, protože jsem očekávala, že nebudou touto hodinou moc nadšeni a to z důvodu, že jsme se zabývali především prezentací a procvičením jednoho gramatického tématu. Samozřejmě se objevily i negativní názory, celkem jich bylo pět téměř podobných, ale to jsem očekávala, protože není možné vyhovět všem žákům. Ráda bych uvedla pár reakcí, z kterých vyplývá spokojenost či nespokojenost žáků s hodinou. Reakce doslovně přepíši, objevují se zde tedy gramatické chyby.

- ❖ „Hodně mě bavilo poslouchat datum a potom ho zapsat na tu tabuli.“
- ❖ „Nejvíc jsem si zapamatoval novou gramatiku z toho slajdu, jak byly napsány všechny číslovky. Taky se mi líbilo to cvičení, jak jsme poslouchali a pak museli zapsat do papíru a na tabuli“
- ❖ „Hodina byla dobrá, fakt jsem si zapamatovala ty nové číslovky jak byly napsány na té tabuli.“
- ❖ „Podobné hodiny nám chystá paní učitelka také, moc mě baví.“

- ❖ „Nuda. Vůbec jsme nedělali to co minule jak jsme hádali ty správný odpovědi.“

Ze všech reakcí tedy soudím, že i když jsem zde opravdu nevyužila možnost šablon aktivit *Lesson activity toolkit*, tak většina žáků byla s hodinou spokojena a novou látku si zapamatovali dobře, což jsem si ověřila v následující hodině.

Ve druhé hodině jsem se zaměřila na rozvoj psaní a čtení. Na konci hodiny jsem žáky požádala o jejich názory na hodinu. Nesetkala jsem se s žádnou negativní reakcí, kterou uvedli někteří žáci na lísteček v předchozí hodině. Domnívám se tedy, že i ti žáci, kteří byli v předchozí hodině nespokojení, si tentokrát přišli na své, jelikož jsem do prezentace zařadila cvičení na *Multiple choice*, které sklidilo mezi žáky velký úspěch. Z reakcí dále vyplynulo, že ne všem žákům se zamlouvalo čtení textu. Zřejmě nejsou zvyklí samostatně pracovat s textem, což jsem měla možnost vyzorovat v hodinách, kdy z výrazů žáků bylo vidět, že se jim do této aktivity nechce. Názory na následná cvičení již byly velmi kladné. Na základě této skutečnosti se domnívám, že žáky především baví, když se jim učitel plně věnuje a tudíž nemají rádi samostatnou práci, konkrétně čtení. V poslední aktivitě, kdy měli žáci zjistit jména dvou dívek, které byly na oslavě, jsem se přesvědčila, že žáci si skutečně dobře zapamatovali řadové číslovky, protože žádný žák, který vyplňoval cvičení na tabuli, neudělal chybu. Žáky toto cvičení velmi bavilo, dokonce se předháněli, kdo bude dřív hotový, aby mohli jít vyřešit cvičení na tabuli.

I když zhodnotili žáci celkem kladně i psaní pozvānek, očekávala jsem větší odezvu. Musela jsem se přímo žáků zeptat, jak se jim líbila tato aktivita a až po té jsem se dozvěděla odpovědi, že to bylo uchāzející. Domnívám se tedy, že by žáci byli ještě více motivováni a zabráni do této činnosti, kdyby bylo možné, aby jich na tabuli pracovalo více najednou a mohli si tak všichni

vyzkoušet vyplnit pozvánku na tabuli. Skutečnost, že tabuli může ovládat pouze jeden, shledávám jako jednu z mála chyb, kterou obnáší práce s interaktivní tabulí.

Podle mého názoru se hodiny zdařily a žáci si odnesli něco nového. Konkrétně se jedná o tvoření řadových číslovek a také psaní pozvánek na oslavu. Dalším důvodem pro mé tvrzení by mohlo být, že cvičení typu *Multiple choice* a také doplňování dat na základě poslechu si žáci tří skupin chtěli zopakovat, čímž mě přesvědčili o tom, že je práce s interaktivní tabulí bavila mnohem více, než kdyby zaznamenávali své odpovědi pouze na papír.

7 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU SE ŽÁKY

Cílem tohoto dotazníku, který byl určený žákům šestého a sedmého ročníku, bylo zjistit jejich reakci na mnou odučené hodiny, při kterých jsme používali interaktivní tabuli. Tímto dotazníkovým šetřením jsem chtěla zjistit, zda je interaktivní tabule vhodnou pomůckou při rozvoji řečových dovedností a jazykových prostředků a zda pomáhá žákům si lépe zapamatovat novou látku. Celý dotazník je k dispozici v přílohách. Zde se budu zabývat detailním rozborem jednotlivých otázek a pomocí grafů znázorním nejčastější odpovědi, z nichž budu poté vycházet při stanovení závěru mého výzkumu. Dotazník jsme s žáky prošli společně, přičemž jsem vysvětlila všechny jejich dotazy, aby jejich odpovědi nebyly zkresleny kvůli špatnému pochopení.

Výzkum byl proveden na základní škole v Telči. V sedmém ročníku jsem záměrně vybrala skupiny žáků, které vyučují učitelé A, C (viz kapitola 5 - Rozhovor s učiteli). Šestý ročník má pouze dvě skupiny, ve kterých vyučují učitelé C, D. Celkem jsem připravila pro žáky 75 dotazníků a pouze 5 dotazníků zůstalo nevyplněno z důvodu, že byli žáci nemocní a neúčastnili se mých hodin. Můžu tedy vycházet z toho, že 93% respondentů vyplnilo svědomitě dotazník, a proto výsledky tohoto šetření můžu považovat za spolehlivé.

V otázce č. 1, 2, 4 se budu soustředit na výsledky z každé skupiny, protože žáci ze skupin učitelů C, D s tabulí pracují velmi zřídka, zatímco žáci ze skupiny učitele A jsou na tuto práci zvyklí. Je tedy možné, že žáci ze skupiny 1 nebudou prací s interaktivní tabulí tolik zaujati.

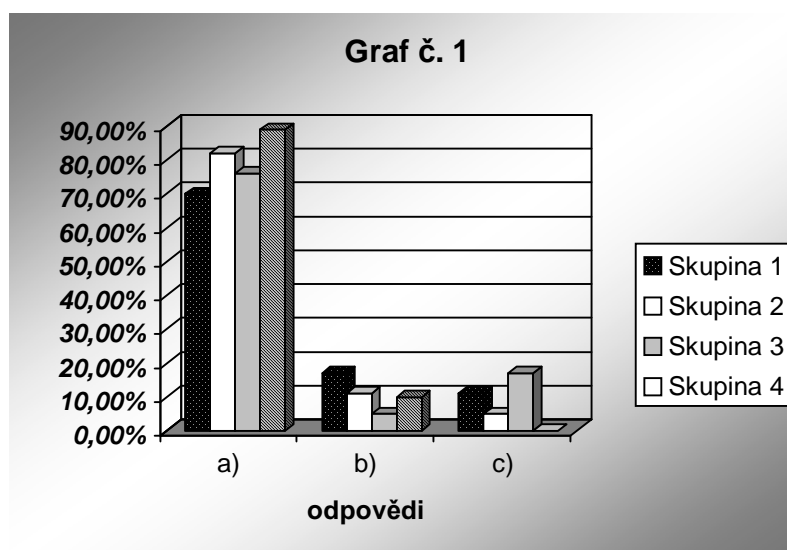
Následující tabulka udává parametry jednotlivých skupin.

	Ročník	Původní počet respondentů	Konečný počet respondentů	Vyučující
Skupina 1	7.	18	17	A
Skupina 2	7.	17	17	C
Skupina 3	6.	20	17	C
Skupina 4	6.	20	19	D

7.1 Výsledky dotazníkového šetření

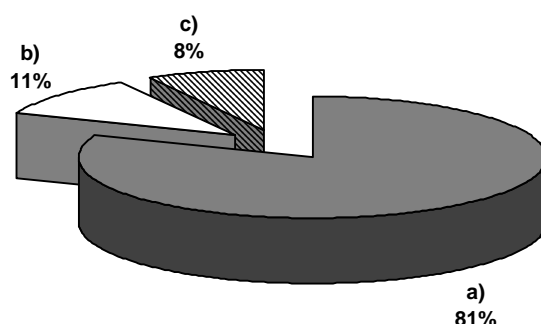
Otázka č. 1 – Hodiny, ve kterých jsme používali interaktivní tabuli, mě: a) bavily b) nebavily c) přímo nudily

V této otázce jsem chtěla zjistit, zda považují žáci práci s interaktivní tabulí za zábavnou či nikoliv. Jelikož je pouze skupina 1 zvyklá na pravidelnější práci s interaktivní tabulí, mé očekávání, že budeme moci pozorovat rozdíl mezi skupinou 1 a 4, se vyplnilo. Tento rozdíl je viditelný z grafu č. 1. Osa x označuje odpovědi a) b) c) a osa y udává hodnoty v procentech. Ve skupině 1 odpovědělo 70,5% respondentů, že je hodina bavila a ve skupině 4 to bylo 89,4% respondentů. Výsledek tedy ukazuje, že žáci, kteří nebyli zvyklí na práci s interaktivní tabulí, jsou více zaujati.

V grafu č. 2 jsem znázornila celkový výsledek ze všech skupin. Odpověď a) „bavily“ zvolilo celkem 56 respondentů, což je přesně 80%. Odpověď b) „nebavily“ označilo celkem 8 respondentů, tedy 11% a odpověď c) „přímo nudily“ zvolilo pouze 6 respondentů, tedy 8% ze všech dotazovaných.

Graf č. 2

Otázka č. 2 – V připravených prezentacích a cvičení na interaktivní tabuli:

a) jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) mnohem lépe, než když se učím pouze z učebnice

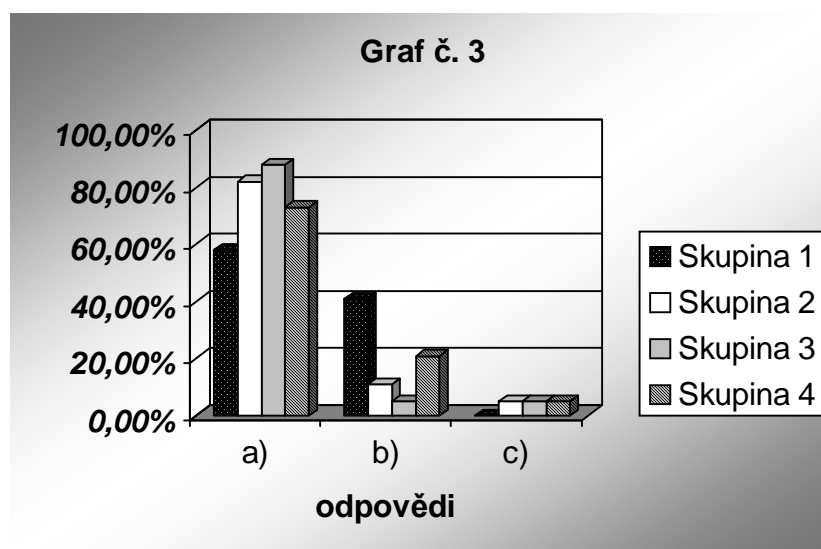
b) jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) stejně, jako když se učím pouze z učebnice

c) jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) hůř, než když se učím pouze z učebnice

Tuto otázku jsem vybrala, abych zjistila, zda je skutečně interaktivní tabule pro žáky přínosná pomůcka a jak si zapamatují při prezentacích a cvičeních nová slovíčka nebo gramatiku.

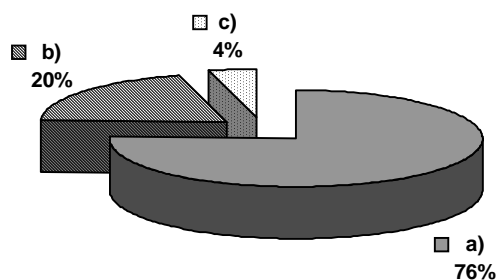
V grafu č. 3 opět znázorňují výsledky v jednotlivých skupinách. Velmi mě překvapilo, že pouze 58% respondentů ze skupiny 1 označilo odpověď, že si danou látku zapamatují lépe. 41% respondentů této skupiny uvádí, že si zapamatují nová slovíčka nebo gramatiku stejně. Vysvětlením pro to by mohlo být, že právě tato skupina pracuje s interaktivní tabulí často, a proto tuto práci nepovažuje za zajímavou.

Zajímavé také je, že skupiny 2, 3, 4 se shodli na odpovědi c), kterou zvolil pouze jeden respondent v každé skupině. Žáci těchto skupin si práci s tabulí velmi pochvalovali.

Graf č. 4 znázorňuje celkový výsledek. Tři čtvrtiny respondentů považují práci s interaktivní tabulí za přínosnou, protože si nová slovíčka nebo gramatiku zapamatují lépe, než když se učí pouze z učebnice. Tento výsledek mě velmi těší, nicméně musím opět brát v úvahu, že žáci ze skupin 2, 3, 4 jsou více motivováni než žáci ze skupiny 1.

Graf č. 4

Otázka č. 3 – V hodinách připravených na interaktivní tabuli mě nejvíce bavilo:

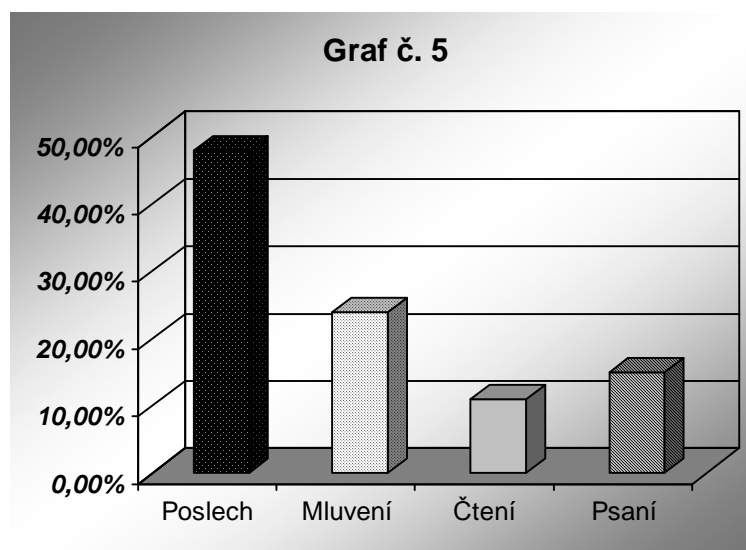
- a) poslouchat namluvený text a potom řešit cvičení na tabuli**
- b) prohlížet obrázky a potom se k nim ústně vyjádřit**
- c) když jsme si každý přečetl článek a potom jsme řešili zajímavá cvičení na tabuli**
- d) když jsme na tabuli psali narozeninové pozvánky**

Cílem této otázky bylo zjistit, na rozvoj které řečové dovednosti je nejvhodnější tabuli použít. Žákům jsem položila otázku tak, aby bylo jasné, jakou činnost dělali v hodině nejradyji. Z následujícího grafu č. 5 je zřejmé, že žáky nejvíce bavila činnost poslouchat namluvený text a potom řešit cvičení na tabuli. Tuto odpověď zvolilo celkem 34 respondentů, což je 48%. Názory většiny žáků a učitelů se tedy shoduje s tím mým, že nejvhodnější je vytvářet cvičení na rozvoj poslechu. Mám tím tedy na mysli cvičení, která žáky na poslech připraví a zároveň cvičení kontrolující porozumění.

Celkem 17 respondentů, tedy 24% odpovědělo, že je baví prohlížet obrázky a následně se k nim ústně vyjádřit. Můžu potvrdit, že žáky opravdu bavilo konverzovat k danému tématu, hlavně když byli rozděleni do skupin.

Čtení bohužel nepatří mezi oblíbené činnosti českých dětí, proto pouze 8 z nich, 11%, zvolilo odpověď, že se jim líbilo přečíst si článek a následně řešit cvičení na tabuli. Očekávala jsem vyšší počet odpovědí, protože typy cvičení můžou být podobné těm na rozvoj poslechu.

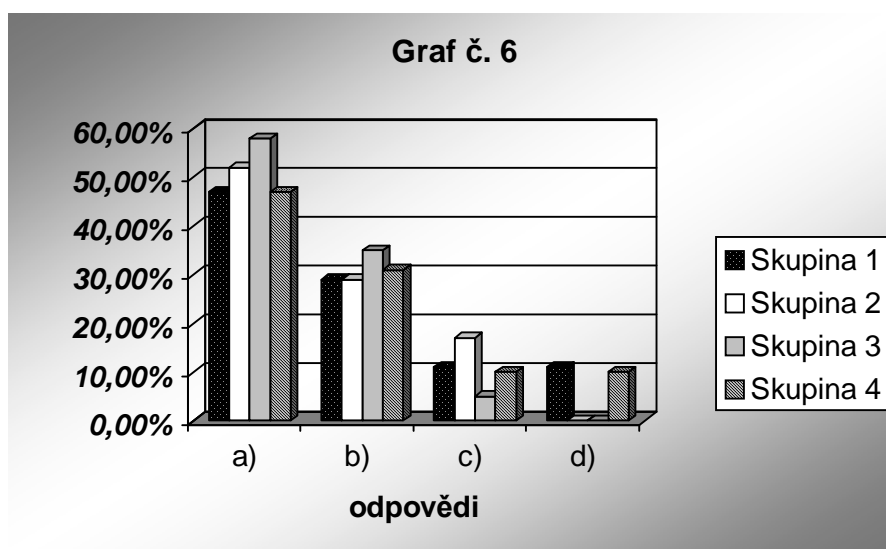
Dohromady 11 respondentů, tedy 15%, si vybralo odpověď, že je velmi bavilo psát narozeninové pozvánky na tabuli. Z hodin jsem vypožorovala, že tato činnost bavila především dívky, které tak vyjádřily svou kreativitou různé pocity. Do pozvánek si dívky přidávaly navíc různé obrázky z galerie.

Otázka č. 4 – Z hodin připravených na interaktivní tabuli jsem si nejlépe zapamatoval/a: a) novou slovní zásobu (názvy měsíců) b) nově probíranou gramatiku (řadové číslovky) c) pravopis d) výslovnost.

Tato otázka zkoumá, pro prezentaci a procvičení kterého jazykového prostředku je nejvhodnější využít interaktivní tabuli. Žáci mají na výběr ze čtyř možností. V teoretické části této diplomové práce se zmiňuji, že podle mého názoru je nejvhodnější využít tabuli kvůli nové slovní zásobě. Zároveň jsem ale chtěla vytvořit takové hodiny, které se zaměřují i na nově probíranou gramatiku. Z rozhovoru s učiteli jasně vyšlo, že prezentace slovní zásoby je tím nejvhodnějším jazykovým prostředkem, který se dá prezentovat a procvičit díky možnostem, které nabízí interaktivní tabule. Nejinak tomu je i ve výsledku z dotazníkového šetření mezi žáky, kde se všechny čtyři skupiny shodly na stejném výsledku, a sice, že si z hodin žáci nejlépe zapamatovali právě novou slovní zásobu.

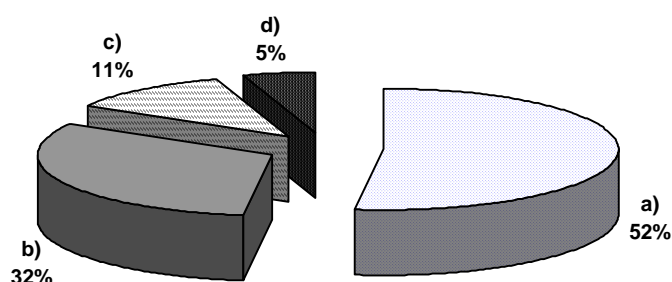
Graf č. 6 znázorňuje výsledky každé skupiny. Výsledky jsou podobné, nenacházím zde tedy žádné velké rozdíly mezi skupinami 1 a 4.

Graf č. 7 udává celkový výsledek. Odpověď „a) nová slovní zásoba“ si vybralo 36 žáků, tj. 51%. Poté následovala odpověď „b) nově probíraná

gramatika“, kterou zvolilo 22 žáků, tedy 31%. Výsledek tedy ukazuje, že i když zvítězila slovní zásoba, stále celkem vysoké procento žáků si vybralo gramatiku. Je tedy vhodné využít tabuli pro prezentaci a procvičení obou jazykových prostředků.

Graf č. 7

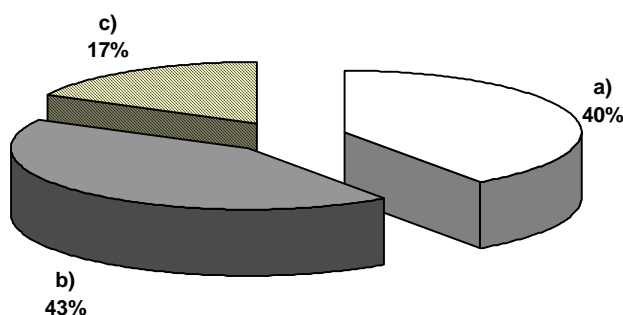
I když jsem v prezentaci nové slovní zásoby používala systém, že žáci viděli slovíčka společně s nápisy, zvolilo pravopis pouze 8 žáků, což je 11%. Ačkoliv měli žáci možnost několikrát poslechnout výslovnost různých slov, pouze 4 žáci, tedy 5% z dotazovaných, zvolilo odpověď d).

Otázka č. 5 – K zapamatování nových slovíček mi nejvíce pomohlo:
a) velké množství obrázků b) názvy slovíček společně s obrázky c) nic, musím se je naučit z paměti

Jelikož jsem očekávala, že v předchozí otázce zvítězí odpověď týkající se slovní zásoby, chtěla jsem zjistit, co žákům k zapamatování nových slovíček pomáhá nejvíce. Odpovědi v jednotlivých skupinách byly velmi podobné, proto uvedu pouze celkový výsledek.

Předpokládala jsem, že nejvíce se zaměří žáci na odpověď b). Nečekala jsem však, že se bude výsledek lišit pouze dvěma odpověďmi od odpovědi a). Z tohoto výsledku si tedy odnesu, že žákům pomáhají především obrázky, nicméně pokud vidí obrázek společně s názvem, ničemu to neuškodí. Odpověď c) zvolilo 12 žáků, tedy 17%. Předpokládám, že takto odpověděli především žáci, kteří zvolili v předchozí otázce jinou odpověď, než a) slovní zásoba.

Graf č. 8

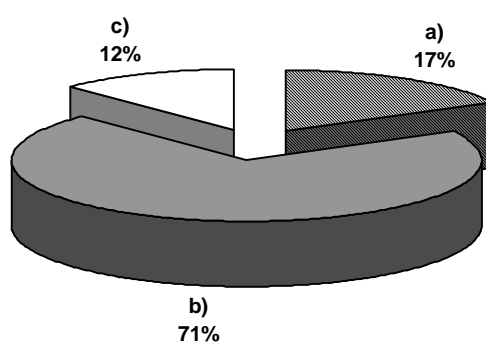

Otázka č. 6 – K pochopení nové gramatiky mi nejvíce pomohlo: a) barevná schémata b) zábavná cvičení c) ani jedna odpověď, gramatiku stále nechápu.

Program pro tvorbu prezentací a cvičení nabízí velké možnosti, mimo jiné i vkládání barevných schémat a tvoření cvičení. Jelikož si žáci zapamatují nové učivo lépe také pomocí her, zařadila jsem do svých hodin zábavná cvičení na procvičení gramatiky. Cílem této otázky bylo tedy zjistit, zda si žáci lépe zapamatují novou gramatiku díky schématům nebo díky hrám na interaktivní tabuli.

Z grafu vidíme jednoznačnou odpověď, že žákům nejvíce pomohla zábavná cvičení. Vysvětlením pro to by mohlo být, že žáky nebaví vyplňovat cvičení z učebnice, ale aktivity, kde se všichni zapojí a které jsou zábavné. 17% respondentů ocenilo možnosti barevných schémat, přičemž usuzují, že tito žáci potřebují logické vysvětlení a procvičení nové gramatiky.

Graf č. 9

ZÁVĚR

V této diplomové práci jsem se zabývala tématem, jak můžou učitelé anglického jazyka využít možnosti interaktivní tabule. Zaměřila jsem se na to, pro rozvoj kterých řečových dovedností a jazykových prostředků jsou prezentace a cvičení v programu pro interaktivní tabule nejvhodnější.

Na základě prostudování odborné literatury, RVP a ŠVP jsem poté připravila několik hodin, ve kterých jsem se zaměřila na přípravu cvičení rozvíjejících poslech, mluvení, čtení a psaní. Prezentace byly zároveň zaměřeny na osvojení si nové slovní zásoby a gramatiky. Při přípravě svých hodin jsem vycházela z učebnice Project 2, se kterou jsou žáci zvyklí pracovat. V hodinách jsme však učebnici nepoužívali, neboť jsem cvičení z ní předělala do zábavnější formy, protože jsem využila možností, které nabízí interaktivní tabule.

Předtím, než jsem začala vytvářet přípravy na hodiny, jsem udělala rozhovor s učitelem, díky kterému jsem se seznámila s tím, jak který učitel pracuje se svou skupinou na interaktivní tabuli. Po rozhovoru jsem záměrně vybrala čtyři skupiny, ve kterých jsem poté odučila své připravené hodiny. Pouze jedna skupina je zvyklá na pravidelnou práci s interaktivní tabulí. Díky těmto rozdílně vedeným skupinám jsem měla možnost zjistit, jak velkou motivací je práce s interaktivní tabulí pro žáky, kteří jsou na ni zvyklí a pro ty, kteří ji využívají pouze jako projektové plátno. Z pozorování hodin jsem tak zjistila, že žáci, kteří s tabulí téměř nepracují, byli zaujati mnohem více mými hodinami, než ti z první skupiny, kteří ocenili především procvičování mluvení. Mé domněnky, že se tedy vyskytnou jisté rozdíly mezi skupinami, se tedy potvrdily. Celkově ale musím říct, že na základě pozorování hodin se žákům práce s interaktivní tabulí velmi líbila a z jejich reakcí soudím, že si skutečně odnesli něco nového a osvojili si látku mnohem lépe než při práci pouze s učebnicí.

Abych zjistila názory žáků, které aktivity se jim zdály nejzábavnější, které naopak nejnudnější a co si z hodin zapamatovali nejvíce, připravila jsem pro ně dotazník, z kterého jsem poté vyvodila závěr, že nejvhodnější je používat interaktivní tabuli pro cvičení na přípravu a kontrolu porozumění poslechu. Cvičení byla podána zábavnou formou, přičemž jsem využila nabídky šablon her a aktivit *Lesson activity toolkit*. Žáci si také nejlépe pamatovali nová slovíčka a gramatiku.

Při zpracovávání této diplomové práce jsem tedy měla možnost poznat výhody, ale i nevýhody, které obnáší práce s interaktivní tabulí. K výhodám bych zařadila především velké množství barev, obrázků, šablon her a zvuků. Velmi přínosnými jsou také funkce *drag and drop*, vkládání internetových odkazů a vkládání poznámek do prezentace. Pozměněnou prezentaci je možné uložit a vrátit se k ní později nebo ji i vytisknout. Jako největší nevýhodu bych viděla to, že interaktivní tabuli může ovládat pouze jeden žák, a proto je nutné k mnohým aktivitám připravit ještě pracovní listy, aby se ostatní žáci nenudili. Z rozhovoru s učitelem také vyplynulo, že je pro ně mnohdy náročnější zabývat se přípravou na interaktivní tabuli, nicméně existuje již velké množství připravených hodin, které lze snadno legálně stáhnout z internetu.

Při psaní této práce a provádění výzkumu jsem se především naučila pracovat s funkcemi, které nabízí program Smart Notebook 10. Takto nabyté informace jsem zároveň využila při přípravě hodin a seznámila s nimi jak žáky, tak vyučující. Tyto připravené hodiny můžou posloužit učitelům, kteří ve svých hodinách pracují s učebnicí Project 2.

SUMMARY

This diploma thesis is focused on the theme: Using the Interactive Whiteboard in English Language Classes at Middle School Level. The interactive whiteboard is nothing new in the world. It has also become part and parcel of work of teachers and pupils in Czech schools. Due to the fact that working with the interactive whiteboard is a modern way of teaching and learning I have chosen this topic. The aim of this diploma thesis was to carry out a survey and find out which language skills and subskills can be best developed through the interactive whiteboard. The prepared classes could help other teachers and pupils working with the textbook Project 2.

I have divided the thesis into the theoretical and practical part. Furthermore an appendix is attached where the questionnaire and all the worksheets are available.

In the theoretical part there are four main chapters. Each chapter is based on professional literature studies. In the first one I have gone through a description of the interactive whiteboard. There are two main types - a soft board and a hard board. I have worked only with the soft board and maybe due to the fact that pupils can touch the screen not only with a special pen but also with their fingers it makes pupils more interested in working with the interactive whiteboard in general.

In order to prepare some English classes I had to study Framework Educational Programme and its school version for the particular school I was working in as well. When studying these I got some information about which competences and level of knowledge pupils at the age of twelve and thirteen should have. On the basis of this and on the basis of interviews with teachers I decided to prepare classes with the themes of *A year in my life* and *Let's have a birthday party*.

The third and the fourth chapters deal with developing all the language skills and subskills. I have chosen some ideas of several authors writing about these themes and I have tried to apply them to the development of skills and subskills while using the interactive whiteboard. I have been inspired by these ideas when preparing the classes.

The practical part is divided into three parts. The first one is focused on the interviews with teachers. The aim of these interviews is to find out how the teachers work with the interactive whiteboard. I have interviewed four teachers and only two of them admit that they work with the interactive whiteboard regularly. For this reason I have chosen four groups led by different teachers in order to find out if the results somehow differ in each group.

After getting some information about the themes I should use in my classes I dealt with the preparation of presentations in Smart Notebook 10 which is software for Smart Boards that enables to make such presentations. Pupils work with a textbook called Project 2 and that is why I have used some exercises in my presentation so as not to interrupt the syllabus of the subject at this school. In fact we did not work with the textbook at all. Due to preparing these presentations I have found out many possibilities for creating lessons which are offered by this software. I have described all the pages. Then I created detailed preparations for classes where all the activities are described step by step. I have tried to prepare the classes in terms of developing all the language skills and subskills. At the end of every preparation I evaluated the classes. In fact I have to say that there were mainly positive answers and from the observation I admit that pupils who are not used to working with the interactive whiteboard are much more interested in using it. But on the whole I was very satisfied with the course of the classes because pupils tried to cope and there were not any misunderstandings.

The last chapter deals with the survey among pupils. I gave them a questionnaire in order to find out if the interactive whiteboard was really a good help for them. In some cases I compared the groups because there were small differences between the first and the fourth group. I had expected it because the first group is used to work with the interactive whiteboard nearly once a week.

From the interviews with teachers, observation of the classes and the questionnaires I found out that the best way to use the interactive whiteboard is when developing listening. There are many possibilities for preparing activities which prepare for listening or which check understanding. At the same time thanks to the gallery which offers many pictures it is good to use the interactive whiteboard for teaching and learning new vocabulary.

Even though the interactive whiteboard offers so many possibilities how to create an amazing lesson I have to say that there is a big disadvantage. Only one pupil can work on this whiteboard at a time and that is why we have to prepare worksheet for other pupils. I would say that classes would be much more interesting if more pupils worked on the interactive whiteboard together.

BIBLIOGRAFIE

Becta. 2004. *Use of Interactive Whiteboards in English*. Department for Education and Skills.

Beneš, E. a kol. 1970. *Metodika cizích jazyků*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Bowen, T. and J. Marks. 1994. *Inside Teaching*. Oxford. Heinemann.

Brown, D. H. 2001. *Teaching by Principles: an interactive approach to language pedagogy*. Longman.

Dostál, J. 2009a. „Interactive Whiteboard in Instruction“. *Journal of Technology and Information Education* 1/3: 11-16.

Dostál, J. 2009b. „Multimediální, hypertextové a hypermediální učební pomůcky – trend soudobého vzdělávání“. *Journal of Technology and Information Education*. 1/2: 18-23.

Gage, J. 2006. *How to use an interactive whiteboard really effectively in your secondary classroom*. London: David Fulton Publishers.

Hayes, N. 2003. *Aplikovaná psychologie*. Praha: Portál.

Harmer, J. 2007. *The practice of english language teaching*. Harlow: Pearson Education Limited.

Harmer, J. 1998. *How to teach English*. Harlow: Pearson Education Limited.

Jeřábek, J. a J. Tupý. 2005. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: VÚP.

Kelly, G. 2001. *How to teach pronunciation*. Harlow: Pearson Education Limited.

Kollmannová, L. 2003. *Jak porozumět cizí řeči*. Voznice. LEDA.

Pang, S. E. and A. Muaka and E. B. Bernhardt and M. L. Kamil. 2003. *Teaching reading*. International Bureau of Education.

Rivers, Wilga M. 2000. *Interactive Language Teaching*. New York: Cambridge University Press.

Scrivener, J. 2005. *Learning teaching*. Oxford: Macmillan Publishers Limited.

Thornbury, S. 2007. *How to teach vocabulary*. Harlow: Pearson Education Limited.

Thornbury, S. 2002. *How to teach grammar*. Harlow: Pearson Education Limited.

Internetové zdroje:

Dostál, Jiří. *Interaktivní tabule – významný přínos pro vzdělávání* [online]. c2009c, poslední revize 28. dubna 2009 [cit. 2010-11-25].

<<http://www.ceskaskola.cz/2009/04/jiri-dostal-interaktivni-tabule.html>>

Učebnice, slovníky:

Betáková, L. a K. Dvořáková. 2008. *Way to Win 6. učebnice*. Fraus.

Hornby, A. S. 2005. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford University Press.

Hutchinson, T. 2003. *Project English 2*. Oxford University Press.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Dotazník pro žáky 6. a 7. ročníku ZŠ

Příloha č. 2 – Pracovní listy k hodinám Months of the year

Příloha č. 3 – Karty s názvy měsíců

Příloha č. 4 – Transkripty mluvených textů na poslech

Příloha č. 5 – Pracovní listy k hodinám Ordinal numbers

Příloha č. 1: Dotazník pro žáky 6. a 7. ročníku ZŠ

- 1) Hodiny, ve kterých jsme používali interaktivní tabuli, mě:
 - a) bavily
 - b) nebavily
 - c) přímo nudily
- 2) Při připravených prezentacích a cvičení na interaktivní tabuli:
 - a) jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) mnohem lépe, než když se učím pouze z učebnice
 - b) jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) stejně, jako když se učím pouze z učebnice
 - c) probírané téma jsem si zapamatoval/a nová slovíčka (názvy měsíců) nebo gramatiku (řadové číslovky) hůř, než kdy se učím pouze z učebnice
- 3) V hodinách připravených na interaktivní tabuli mě nejvíce bavilo:
 - a) poslouchat namluvený text a potom řešit cvičení na tabuli
 - b) prohlížet obrázky a potom se k nim ústně vyjádřit
 - c) když jsme si každý přečetl článek a potom jsme řešili zajímavá cvičení na tabuli
 - d) když jsme na tabuli psali narozeninové pozvánky
- 4) Z hodin připravených na interaktivní tabuli jsem si nejlépe zapamatoval/a:
 - a) novou slovní zásobu (názvy měsíců)
 - b) nově probíranou gramatiku (řadové číslovky)
 - c) pravopis
 - d) výslovnost

- 5) K zapamatování nových slovíček mi nejvíce pomohlo:
- a) velké množství obrázků
 - b) pomáhá mi to, že vidím názvy slovíček společně s obrázky
 - c) nepomáhá mi nic, musím se je naučit z paměti
- 6) K pochopení nové gramatiky mi nejvíce pomohlo:
- a) barevná schémata
 - b) zábavná cvičení
 - c) ani jedna odpověď, gramatiku stále nechápu.

Příloha č. 2: Pracovní listy k hodinám Months of the year

Strana č. 12

Listen to Amy. Are these statements *true* or *false*? Write T (true) or F (false).

1. In March it rains a lot and it's windy. _____
2. Amy has only two days' holidays for Easter. _____
3. They have six weeks' holiday in the summer in England. _____
4. Amy goes on a school trip in October. _____
5. Sophie is an Amy's cousin. _____
6. Sophie lives in London. _____
7. Amy doesn't like November. _____
8. December is Amy's favourite month. _____

Strana č. 13

Fill in the correct months.

Amy always goes skiing in _____

Christmas is in _____

In _____ the weather is sunny and warm.

After the summer holidays we go back to school in _____.

The summer holidays start in _____ .

It's cold and dark and the days are very short in _____.

Amy always has a birthday party in _____.

Jumbled letters

AURJNAY - _____

YMA - _____

LRAIP - _____

SPEBRETME - _____

TUUSGA - _____

YJUL - _____

ERAYFBUR - _____

Příloha č. 3: Karty s názvy měsíců

JANUARY

FEBRUARY

MARCH

APRIL

MAY

JUNE

JULY

AUGUST

SEPTEMBER

OCTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

Příloha č. 4 – Transkripty mluvených textů na poslech

January – We go back to school after the Christmas holidays. Sometimes it snows and we go sledging in the park.

February – We have a week's holiday for half term. I usually go skiing with my parents and Edward.

March – March is a boring month. I don't do anything special. It rains a lot and it's very windy.

April – We have two weeks' holiday for Easter. We get Easter eggs. Mmm – lots of lovely chocolate.

May – My birthday is on 10 May and I always have a birthday party. At the end of the month we have a week's holiday for half term.

June – I like June. The weather is warm and sunny. We have our school sports day and we go on a school trip to the zoo or a museum.

July – The summer holidays start in the middle of July. Great! No school for six weeks.

August – In August I usually go to stay with my cousin, Sophie, for two weeks. She doesn't live in England. She lives on a farm in Scotland. I help on the farm. I really enjoy it.

September – We go back to school after the summer holidays. Sophie's birthday is in September and I send her a present.

October – I buy three birthday presents in October. Mum, Dad and Edward all have their birthdays in October. Edward doesn't have a party. He says he's too old for parties. (He's only fourteen!) He goes to the cinema with his friends instead. We have another half term holiday in October.

November – I don't like November. It's cold and dark and the days are very short.

December – December is my favourite month. We have two weeks' holiday for Christmas and I get lots of presents. Sophie comes to our house for Christmas with her parents and we have a good time. We have a party at New Year.

Příloha č. 5 – Pracovní listy k hodinám Ordinal numbers

Strana č. 6

Now it's your turn. Write down the dates.

4 July –

7 October –

11 March –

14 May –

Strana č. 7

Listen and write down the dates you hear.

1. What's the date today? - It's _____.

2. When's your birthday? – It's on the _____.

3. Is Sally's birthday on the _____?

No, it isn't. It's on the _____.

4. When do the holidays start? - On the _____.

5. Is it the _____? - Yes, it is.

6. When is Andrew's birthday? – It's on the _____.

7. When is Bella's party? – It's on the _____.

8. Is it the _____ today? - No, it isn't.

It's the _____.

Carol: Hi Georgia, how are you?

Georgia: Hi Carol, I'm fine and you?

C: I'm fine, thanks. Are you going to the Edward's birthday party?

G: Yes, I am. I have a birthday invitation.

C: And what present have you got for him?

G: I have got an interesting book. It's about animals. But there are only big animals. There aren't any dogs and cats. This book is about elephants, lions and so on. Have you got anything for him?

C: No, I haven't. And I don't know what to buy. Have you got an idea?

G: Yes, I have. Edward loves sweets. You can give him a special box of chocolate.

C: That is really a good idea. Do you want to go shopping with me?

G: Yes, I do. What time?

C: Emmmm...what about at quarter to three? We can meet in front of your house.

G: It is too late for me. What about at quarter to two?

C: Fine, that's OK. So see you in an hour.

G: See you.

Decide and circle if the following statements are **true** or **false**.

1. Georgia hasn't got any present for Edward. **True** — **False**
2. The book for Edward is about dogs and other small animals. **True** — **False**
3. Georgia goes shopping with Carol. **True** — **False**
4. Edward loves fruit. **True** — **False**
5. The girls meet in front of Georgia's house. **True** — **False**

There are 6 people at the party. Edward plus 5 his friends.
There are: Edward, Claire, Peter, Tim and ??

Can you guess the other names?

The first letter of my name is the third letter of the alphabet.
The second letter is the first letter of the alphabet.
The third letter of my name is the third letter of the word "party".
The fourth letter of my name looks like a circle.
The fifth letter is the twelfth letter of the alphabet.

My name is: _____

The first letter of my name is the seventh letter of the alphabet.
The second letter of my name is the fifth letter of the alphabet.
The third letter is the fifteenth letter of the alphabet.
The fourth letter is the sixth letter of the word "flower".
The fifth letter of my name is the first letter of my name.
The sixth letter is the ninth letter of the alphabet.
The seventh letter is the first letter of the alphabet.

My name is: _____

